

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ร้อยตำรวจโท ชิษพงศ์ ภูลับ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เมษายน 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ร้อยตำรวจโท ชิษพงศ์ ภูลับ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เมษายน 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของร้อยตำรวจโทชิษพงษ์ ภูลับ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ไพรัช พื้นชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์)

..... กรรมการ
(ดร.อำนวย สังข์ช่วย)

..... กรรมการ
(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)
วันที่ 4 เดือนเมษายน พ.ศ. 2559

5520750332013 : สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง ; ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)
คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง/ข้าราชการตำรวจ

ร้อยตำรวจโท ชิษพงศ์ ภูลับ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. (KOSUM PHISAI POLICE STATAION-BASED POLICE OFFICERS' POLITICAL PARTICIPATION IN KOSUM PHISAI DISTRICT, MAHA SARAKHAM PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ : ดร.ไพรัช พื้นชมภู, Ph.D.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ D.P.A., 110 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

สารนิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า : 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองตามลำดับ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง ควรร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน และควรร่วมกับประชาชนในตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลที่ไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้

5520750332013 : MAJOR : POLITICAL SCIENCE ; M.A. POl.SC. (GOVERNMENT)
KEYWORDS : POLITICAL PARTICIPLATION/POLICE OFFICERS

POL. LT. CHITPONG POOLAB : KOSUM PHISAI POLICE STATAION-BASED POLICE OFFICERS' POLITICAL PARTICIPATION IN KOSUM PHISAI DISTRICT, MAHA SARAKHAM PROVINCE. ADIVISORY COMMITTEES: PHAIRAT PHUENCHOMPHOO, Ph.D.; SOMKIET KIETJAREON, D.P.A., ASSISTANT PROFESSOR, 110 PP, B.E. 2559.

The purposes of this thematic paper were: 1) to study Khosum Phisai Police Station-based police offices' political participation in Kosum Phisai district of Mahasakham province, 2) to compare their political participation in the preceding district to variables of their ranks, educational levels and ages and, 3) to collect suggestions for their participation. The samples comprised 108 police officers at Khosum Phisai Police Station. The research instrument was five-rating scale questionnaires containing twenty questions, with the reliability for the entire questions amounting to .89. The statistics utilized for the research encompassed percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test, by making use of the computer software package to facilitate analyses.

Outcomes of the research findings**:** 1) Khosum Phisai Police Station-based police offices' political participation in Kosum Phisai district of Mahasakham province have been rated at the high scale in the overall domain, as each of four domains has been made. All four aspects placed in descending order of means took in: participating in political activities, casting the ballots, following up political information, and taking part in political developments. 2) The hypothesis testing results of their political participation have found that their differing ranks, educational levels and ages show no significant differences in their political participation, thereby refusing the established hypotheses. 3) Suggestions for their political participation have recommended in descending orders of three frequencies. First, police officers here should support voters and encourage them to undertake pure fair election, without vote buying. Secondly, they should cooperate with local leaders, community leaders to offer advice on democracy, legal election, their rights and duties. Finally, they should lend their helping hand to people to scrutinize administration of tambon administration organizations/tambon municipalities for not carrying out their planned tasks following policies, work plans, projects or various activities.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” สำเร็จได้เพราะมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้เปิดสอนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ไพรัช พื้นชมภู และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมเกียรติ เกียรติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์ ประธานกรรมการสอบ ดร.อำนวย สังข์ช่วย และดร.พัชรี ศิลารัตน์ กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ และพันตำรวจเอกวิโรจน์ สีน้ำเงิน ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอขอบพระคุณท่านผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี และขอขอบคุณข้าราชการตำรวจที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยดี

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด/บรรณารักษ์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดทุกท่านที่อนุเคราะห์ และให้ความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ให้คำชี้แนะ แนะนำด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ร้อยตำรวจโท ชิษพงศ์ ภูลับ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ
ประกาศคุณูปการ..... ฉ
สารบัญ..... ช
สารบัญตาราง..... ฌ
สารบัญภาพ..... ฎ
บทที่
1 บทนำ..... 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 3
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 6
2.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง..... 9
2.3 ข้าราชการกับการเมือง..... 26
2.4 นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ..... 32
2.5 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย..... 39
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 42
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 45
3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 46
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 46
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 46
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 48
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ..... 49
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 50

บทที่ หน้า

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 50

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 51

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 70

5.1 สรุปผล..... 71

5.2 อภิปรายผล..... 73

5.3 ข้อเสนอแนะ..... 80

บรรณานุกรม..... 84

ภาคผนวก..... 88

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 89

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย..... 91

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... 95

ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 97

ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม..... 104

ภาคผนวก ฉ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม..... 106

ประวัติผู้วิจัย..... 110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นยศ และอายุ	47
4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน.....	56
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ.....	57
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและ รายข้อ.....	58
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ.....	59
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยรวมและรายข้อ.....	60
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	61
4.8	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	63
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
4.10	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	65

ตารางที่ หน้า

4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ..... 66

4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ..... 67

4.13 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม..... 68

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 45

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้าราชการตำรวจมีบทบาทหน้าที่สำคัญตามกฎหมายบัญญัติไว้ ได้แก่ “ตำรวจ” ตามที่ระบุไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525 คือ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ตำรวจ ก็คือ ผู้มีหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ตามที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่เสมอ คำว่า “พิทักษ์” แปลว่า ดูแลคุ้มครอง พลเมืองของประเทศ ดังนั้น ตำรวจจึงเป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลคุ้มครองประชาชน ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล และตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่กำหนดไว้คือ การให้ข้าราชการตำรวจวางตัวเป็นกลางทางการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น (พศิน เนื่องชมพู, 2547, หน้า 3-6) ในขณะเดียวกันนั้น ข้าราชการตำรวจในฐานะเป็นประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญย่อมมีบทบาทสำคัญพัฒนาประชาธิปไตยโดยการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายที่กำหนดไว้ (พล.ต.อ.วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี, 2547, หน้า 3 - 8)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการระบอบประชาธิปไตยมีหลายระดับตั้งแต่ระดับพื้นฐานคือการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง จนถึงระดับสูงสุดคือการเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง (Lester และ W.Mi lbrathl, 1984, p.115 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544, หน้า 59 – 60) ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามามีส่วนร่วมการเข้ามาใช้สิทธิทางเมืองดังกล่าวทุกระดับ แต่ข้าราชการตำรวจในฐานะข้าราชการ สามารถมีส่วนร่วมได้เพียงการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามที่กฎหมายบัญญัติทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การร่วมรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย การร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจทางการแก่นักเรียนและประชาชนทั่วไป และกิจกรรมอื่นที่ไม่ขัดกฎหมาย รวมทั้งความเป็นกลางในทางการเมืองซึ่งเป็นการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 มีข้าราชการตำรวจจำนวน 148 นาย ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและนโยบายกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด (Paulf.Larsarsfeld, 1991, p. 114 อ้างใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว รศ.ดร.กับ อุดม พิริยสิงห์, 2527, หน้า 15) เนื่องจากตำรวจแต่ละนายมีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลต่างกัน อาทิ อายุ ระดับการศึกษา และชั้นยศ เป็นต้น ทำให้มีพฤติกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน จากการสังเกตของผู้วิจัย และการสนทนาแลกเปลี่ยนกับข้าราชการตำรวจในเฉพาะปีเดียวกันเกี่ยวกับความคิดเห็นและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พอทราบเบื้องต้นว่ามีความ

คิดเห็นและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อาทิ ความสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์รายวัน ทางโทรทัศน์ และทางโซเชี่ยล บางนายชอบติดตามเป็นประจำในขณะที่บางนายกลับไม่สนใจหรือสนใจน้อย จึงสันนิษฐานอาจเป็นเฉพาะมีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลเป็นตัวกำหนด

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลการสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และช่วยพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.2 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.3.3 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ต่อไปนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 148 นาย (ข้อมูลงานกำลังพลสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2558 วันที่ 1 ตุลาคม 2557)

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นสี่ด้าน ได้แก่

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุ ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยใช้ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัยอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ หมายถึง การที่ข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้งในฐานะประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีสิทธิเสรีภาพภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญย่อมมีบทบาทสำคัญพัฒนาประชาธิปไตย การติดตามข่าวสารทางการเมืองในสื่อด้านต่างๆ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย การร่วมเป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการเมืองในโครงการต่างๆ รวมถึงในการแสดงออกถึงระบอบประชาธิปไตย ที่ข้าราชการสามารถมีส่วนร่วมในการ เลือกสรรคนที่

จะมาเป็นตัวแทนของประชาชน และแสดงถึงหน้าที่ของประชาชนในการไปใช้สิทธิของตนเองเพื่อเลือกบุคคลที่เหมาะมาเป็นตัวแทนของประชาชน เช่น การเลือกตั้ง ส.ว., ส.ส., และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จำแนกเป็นสี่ ด้านได้แก่

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การที่ข้าราชการสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ให้ความใจติดตามข่าวสารทางการเมือง สถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาล การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาลจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ต ติดตามการหาเสียงและรับฟังการหาเสียงของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อ่านหนังสือพิมพ์ ชมโทรทัศน์ วิทยุสื่อบุคคล และช่องทางอื่น เป็นต้น

2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่ข้าราชการตำรวจออกไปเลือกใช้สิทธิ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่อาศัยของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา การตรวจสอบบัญชีรายชื่อ สถานที่ วันเวลา และหน่วยเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดไว้ เป็นต้น

3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ ได้เข้ารับฟังปราศรัยหาเสียง การแกลงนโยบายของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ภาครัฐจัดให้ผู้สมัคร และร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองและกิจกรรมการพัฒนาทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น มีส่วนร่วมในการชักชวน กระตุ้น สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมประชุม แก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน มีส่วนร่วมในการแสดง

ประชามติที่ภาครัฐจัดขึ้น เพื่อเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่านต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เช่น การทำความสะอาดวัด สถานที่ราชการต่างๆ การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่มองค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน

ข้าราชการตำรวจ หมายถึง ข้าราชการตำรวจ ในสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

สถานีตำรวจภูธร หมายถึง สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพของข้าราชการตำรวจผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย

ระดับชั้นยศ หมายถึง ระดับชั้นยศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็น สอง ชั้นยศ คือ 1) ชั้นประทวน กับ 2) ชั้นสัญญาบัตร

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็น สาม ระดับ คือ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี และ 3) สูงกว่าปริญญาตรี

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกเป็น สามช่วง คือ 1) ไม่เกิน 40 ปี 2) อายุ 41-50 ปี และ 3) อายุเกิน 50 ปี

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด เอกสารงานวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.3 ข้าราชการกับการเมือง

2.4 นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.5 สภาพพื้นที่ทำการวิจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation อ้างใน เชาวณะ ไตรมาส, 2544, หน้า 23) เป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมืองกล่าวได้ว่า “การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สังคมใดมีความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นเป้าหมายของการพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย”

ในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายการมีส่วนร่วมทางการเมืองจัดเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ปกครองที่ต้องเผชิญเพราะในระบอบการเมืองสมัยใหม่นั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมักจะกล่าวถึงเฉพาะประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างไรก็ตาม ประเทศที่ปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ก็มีลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกันทั้งนี้อาจมีวิธีการที่แตกต่างกันไปเท่านั้นเองนอกจากนี้สังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมิได้หมายความว่าประชาชนทั้งหมดต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่โดยธรรมชาติแล้ว ปรากฏว่าประชาชนเป็นจำนวนมากที่พอใจจะเป็นผู้ดูแลทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง

วิระดา สมสวัสดิ์ (2542, หน้า 27) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ" บรรดากิจกรรมทั้งหลายที่มีขึ้นเพื่อชักจูงการตัดสินใจของรัฐบาลและชุมชน กิจกรรมเหล่านี้ มีตั้งแต่ลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์ การทำงานในพรรคการเมือง กิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น และแม้กระทั้งประท้วง จะโดยใช้ความรุนแรงหรือไม่ก็ตาม ล้วนเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั่งสิ้น

ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว (2539, หน้า 7) ได้กล่าวถึง ลักษณะทฤษฎีการมีส่วนร่วม ห้า ทฤษฎี มีดังนี้

1) ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมาถึงกาการการพูด การเขียน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือการกระทำการเกลี้ยกล่อมมีประโยชนในการแก้ไขปัญหา การขัดแย้งในการปฏิบัติถ้าจะให้ได้ผลผู้ทำการเกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจทุกฝ่ายการเกลี้ยกล่อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชน

2) ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ หากคนเรามีขวัญดีผลการทำงานนั้นก็จะสูงตามหากไม่ดีผลการทำงานก็ต่ำเนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ การสร้างขวัญกำลังใจที่ดี ต่างพยายามที่จะสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาเปรียบให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เมื่อใดตามหากคนทำงานมีขวัญจะเกิดความสำคัญในการรับผิดชอบอันจะส่งผลที่ดีต่อหน่วยงานนั้นๆการสร้างขวัญกำลังใจของคนย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆได้เช่นกัน

3) ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกชาตินิยม ถือเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของผู้นำไปสู่การมีส่วนร่วม คือการสร้างความรู้สึกชาตินิยมเรื่องผลประโยชน์ของชาติที่มีความพอใจในชาติของตนเองรักท้องถิ่นของตนเอง

4) ทฤษฎีการสร้างผู้นำ การสร้างผู้นำช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่ม จูงใจไปยังเป้าประสงค์ ผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐานหรือผู้นำพลวัตคือผู้นำที่เคลื่อนไหวทำงานเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ ส่วนผู้นำที่ไม่ดี คือผู้นำไม่มีผลงานสร้างสรรค์เรียกว่าผู้นำนิเสธ ผลของการสร้างทฤษฎีผู้นำจึงทำให้ เกิดการระดมความร่วมมือการปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจมีคุณภาพมีความคิดสร้างสรรค์ และรับผิดชอบ การสร้างผู้นำที่ดีย่อมนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจการต่างๆด้วยดี

5) ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร การใช้ระบบบริหารราชการในการระดมความร่วม เป็นวิธีหนึ่งที่ดี และกฎหมายระเบียบแบบแผนที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานที่มีระบบที่ดี แต่อย่างไรก็ตามผลของการร่วมมือก็ยังไม่มีระบบที่ดีที่สุดในเรื่องการบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรักแต่ถ้าไม่ควบคุมก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ ดังนั้นการใช้รูปแบบการบริหารราชการเป็นการยับยั้งให้ปฏิบัติงานตามนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ติน ปรัชญพฤทธิ์ (2545 หน้า 5 – 6) ได้สรุปไว้ว่า “ทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตาม ทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่น้อยมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์การมีภาวะผู้นำที่ดีก็จะพลอยมีภาวะผู้ตามที่ดีไปด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบเพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียวแล้ว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปสาเหตุหลายประการได้ด้วยกันคือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจไม่แน่ใจว่าองค์การมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่จะให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง ผู้คนยังไม่แน่ใจวัตถุประสงค์ของการให้ผู้ตามมีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สาม หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมดหรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดกับผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้าย หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดและลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามอย่างไรบ้าง”

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมอาจมีอยู่มากมายหลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ทฤษฎีการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งเป็นสอง กลุ่มใหญ่คือ ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) กับทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) มีสาระสำคัญดังนี้

1) ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะเป็นหลักประกันในการบริหารที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีเน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่นการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับ และประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้ มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์การอย่างแท้จริง และผู้ที่มีส่วนร่วมแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่างๆที่เสนอตัวเข้าสมัครรับการเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงแค่ไม้ประดับเท่านั้น

2) ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ตามแนวคิดทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่มีการเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางโนบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองการปกครองและสังคมที่มีความรับผิดชอบ คือการไม่ยอมให้การมีส่วนร่วมเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม ส่วนปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคลนั้นมีทฤษฎีที่น่าสนใจคือทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด (Deterministictheosr) ของซาร์เพลด์ (Paul F.larsarsfead) ซึ่งมีสาระสำคัญคือ “ปัจจัยส่วนบุคคล อาทิ อาชีพ ที่อยู่อาศัย (ชุมชน-ในเมือง) ศาสนา และอุปนิสัย เป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมือง” (Paul F.Larsarsfeld, 1975, p. 116-117 อ้างใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว รศ.ดร.กับ อุดม พิริยสิงห์, 2527, หน้า 15)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำว่า การเมือง (Politics) มาจากรากศัพท์ในภาษากรีก ว่าโพลิส (Polis) ซึ่งหมายถึงรัฐหรือนครรัฐ (City states) (สุโกสน ทองแกมแก้ว, 2551, หน้า 46 – 47) หรืออีกนัยหนึ่งการเมืองก็คือกิจกรรมเกี่ยวกับคนจำนวนหนึ่งมารวมกันเป็นประเทศหรือรัฐ เมื่อกล่าวถึงการเมืองเราจะเน้นในเรื่องเกี่ยวกับอำนาจหรือผลประโยชน์เมื่อกล่าวถึงคำว่า การปกครอง (Government) เรามักจะเน้นในเรื่องการใช้อำนาจในการบริหารและการควบคุมบังคับบัญชา รวมทั้งการออกระเบียบข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆจึงเห็นได้ว่าการเมืองกับการปกครองมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ส่วนคำว่ารัฐศาสตร์ (Political science) จะหมายถึงศาสตร์หรือความรู้เกี่ยวกับรัฐหรือกิจกรรมเกี่ยวของรัฐ ซึ่งคือวิชาการเมืองการปกครองนั่นเอง อนึ่ง คำว่ารัฐศาสตร์นั้นให้ความรู้สึกทั้งในแง่ของความเป็นศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นหากเราพูดถึงการเมืองการปกครองในแง่ถึงความเป็นศาสตร์หรือวิชาการแล้วการเมืองการปกครองก็คือรัฐศาสตร์นั่นเอง

ดังนั้นสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกิจกรรมต่างๆตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะเลือกกระทำซึ่งมีจุดหมายทั้งทางตรงทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือดำเนินการของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม รวมทั้งอาจเป็นกิจกรรมง่ายๆ อาทิการพูดคุยถกเถียงปัญหาทาการเมือง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการกระทำอาจผิดกฎหมายหรือถูกต้องตามกฎหมาย อาจใช้ความรุนแรงหรือไม่ใช้ความรุนแรง อาจจะสำเร็จผลหรือไม่สำเร็จผล หรือกระทำโดยสำนึกทางการเมืองหรือถูกชักจูงก็ได้

2.2.1 ความหมายของการเมือง

การเมืองคืออะไร มีผู้ให้ความหมายของคำว่าการเมืองหรือธรรมชาติของการเมืองไว้มากมายหลายทัศนะ ขึ้นอยู่กับจุดสนใจในแต่ละยุคแต่ละสมัยและตามความเข้าใจของนักรัฐศาสตร์ ความหมายของ “การเมือง” ที่ควรทราบได้แก่

เพลโต (Plato, 1974, p. 154-155 อ้างใน เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2551, หน้า 290) นักรัฐศาสตร์และปรัชญาเมธีชาวกรีก ผู้ได้ชื่อว่าบิดาแห่งวิชาปรัชญาการเมืองให้ความหมายของการเมืองหรือกิจกรรมทางการเมืองว่า “เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาความยุติธรรมที่ และเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของสังคม”

ซึ่งความยุติธรรมในทัศนะของเพลโตที่ปรากฏในหนังสือชื่อ อุตมรัฐ (The Republic) มิได้มีความหมายเพียงความเป็นธรรมโดยทั่วไปเท่านั้น แต่ยังหมายถึงสิ่งที่เพลโตเรียกว่า “สัมมนาร่วม” (Common Good) คือสิ่งที่บันดาลความสุขให้กับคนในรัฐ ซึ่งเพลโตหมายถึงการแบ่งแยกชนชั้นและอำนาจหน้าที่ตามความสามารถที่เขาได้รับโดยธรรมชาติหรือโดยกำเนิดและจากการศึกษาอบรมเพลโตแบ่งสังคมออกเป็นสามกลุ่ม คือ คนเก่ง คนกล้า และคนมีความสามารถหรือความอยาก การสร้าง

ความยุติธรรมในสังคมจะต้องให้คนเก่งหรือปราชญ์ทำหน้าที่ปกครองบริหารประเทศ ให้คนกล้าหาญเป็นผู้ปกป้องความสงบเรียบร้อย และให้คนที่มีความสามารถหรือความอยากเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ หากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวเพลโตถือว่าไม่เป็นการยุตธรรมทั้งในแง่บุคคลและรัฐหรือสังคมโดยรวม

อริสโตเติล (Aristotle, 1976, p. 128-129 อ้างใน เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2551, หน้า 290) ผู้ได้ชื่อบิดาแห่งวิชาการเมืองหรือปรมาจารย์ทางรัฐศาสตร์กล่าวว่า การเมืองคือการแสวงหาการดำรงชีวิตที่ดี การดำรงชีวิตที่ดีตามความหมายของอริสโตเติล หมายถึง การให้ถึงพร้อมซึ่งความสุขหรือความสุขความดีสามประการคือ ความสะดวกกายสบายใจและการมีสุขภาพอนามัยดี การศึกษาการเมืองหรือรัฐศาสตร์ในยุคนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อค้นหาเหตุเพื่อนำมาสรุปเป็นแนวคิด และแนวปฏิบัติทางการเมืองวางรูปแบบของรัฐและผู้ปกครองที่ดีซึ่งจะบันดาลความยุติธรรมและการดำรงชีวิตที่ดีให้กับมนุษย์และสังคมว่าควรจะมีลักษณะอย่างไรและจะมีแนวปฏิบัติอย่างไร

ดิลลอน (Dillon, 1974, p. 29 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544 หน้า 17) กล่าวว่ารัฐศาสตร์หรือวิชาการเมืองคือการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการปกครองเช่น การสถาปนารัฐ การจัดตั้งรัฐบาล พรรคการเมือง เป็นต้น

ฮอบส์ (Thomas Hobbes, 1971, p. 95 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า 36) เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อเถลิงอำนาจและแสวงหาความปลอดภัยของมนุษย์

ลาสเวลล์ และแคแปลน (Lasswell and Kaplan, 1984, p. 110 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า 37) กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลและผู้มีอิทธิพล ผู้มีอิทธิพลในความหมายนี้ได้แก่ ผู้นำหรือผู้มีอำนาจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้นำที่เป็นทางการได้แก่ผู้นำที่มีตำแหน่งแต่งตั้งแน่นอน ส่วนผู้นำที่ไม่เป็นทางการได้แก่ผู้นำที่มีบทบาทหรือผู้นำในท้องถิ่นนั้นๆไปตามที่คนเข้าใจกัน

อิสตัน (Easton, 1978, p. 132 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า 25) ให้ความหมายทางการเมืองว่า เป็นเรื่องของการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม สิ่งที่มีคุณค่าในสังคมได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสิทธิเสรีภาพต่างๆ ซึ่งความหมายนี้ค่อนค่างจะเป็นที่สนใจและยอมรับของนักรัฐศาสตร์หรือนักศึกษาวิชาการเมืองในปัจจุบันอยู่มาก

ลินบลอม (Linblom, 1968, p. 145 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า 25) เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับสาธารณะซึ่งจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจตกลงใจ หรือกำหนดนโยบายบริการ

โวลิน (Volin,1978, p. 132 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544 หน้า 16) ได้นิยามว่าการเมืองคืออะไร แต่ได้อธิบายว่าลักษณะของการเมืองมีลักษณะอยู่สามประการ คือ ต้องมีกิจกรรมที่มีจุดสนใจอยู่ที่แสวงหาผลประโยชน์โดยการแข่งขันเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสภาพที่ขาดแคลนและเป็นกิจกรรมที่สะท้อนส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก

จากความหมายหรือนิยามที่ยกมากล่าวเป็นตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมและพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ไม่อาจชี้ชัดลงไปว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามจากความหมายดังกล่าวข้างต้นทำให้เราพอจะมองเห็นว่า วิชาการเมืองหรือรัฐศาสตร์นั้นเป็นเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับทางการเมืองการปกครอง กระบวนการทางการเมือง อำนาจอิทธิพลและผลประโยชน์ ความขัดแย้ง การตัดสินใจหรือนโยบายสาธารณะระบบการเมืองการปกครองและการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

2.2.2 ความสำคัญของการเมือง

เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบกับกิจกรรมของมนุษย์ในสังคมแทบทุกด้าน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อริสโตเติล (Aristotle, 1976, p. 135 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544 หน้า 11) กล่าวว่ามนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการเมืองได้ เขาเห็นว่ามนุษย์เป็น “สัตว์การเมือง” “หรือมีธรรมชาติที่ต้องอาศัยการเมือง”ชีวิตมนุษย์ในสังคมที่มีสภาพเป็นการการเมืองโดยธรรมชาติมนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการเมืองได้ตราบที่ยังอยู่ในสังคมด้วยเหตุที่การเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญที่ไม่อาจแยกจากมนุษย์ได้ การศึกษาและการทำความเข้าใจกับการเมืองจึงมีความสำคัญตามไปด้วย

อริสโตเติล (Aristotle, 1976, p. 135-136 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544 หน้า 11) เห็นว่าวิชาการเมืองและวิชารัฐศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากถึงกับยกให้เป็น “ราชาแห่งศาสตร์ (Master of Science) “ทั้งหลายซึ่งความสำคัญของการเมืออาจพิจารณาได้สองประเด็นใหญ่ๆคือ

1) ความสำคัญในแง่ของกิจกรรมที่เกิดขึ้นและคงอยู่ในสังคม ในสมัยดึกดำบรรพ์เมื่อมนุษย์ดำรงชีวิตอยู่อย่างง่ายๆตามป่าเขากิจกรรมทางการเมืองอาจไม่มีความสำคัญแต่เมื่อมนุษย์มีจำนวนมากขึ้นและมาอยู่กันเป็นกลุ่มๆ มนุษย์จำเป็นต้องสร้างกฎระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นเพื่อความสงบสุขของตนเองและความเรียบร้อยของสังคม มีการค้นหาผู้ที่จะมาเป็นผู้นำและพิทักษ์รักษากฎเกณฑ์ดังกล่าว สงคมจึงมีลักษณะเป็นการเมืองหรือรัฐขึ้น มีผู้ใต้ปกครองและผู้ปกครองกิจกรรมต่างๆทางการเมือง เช่น การแสวงหาผู้นำ การกำหนดตัวบุคคลในการใช้อำนาจปกครองและระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามมา กิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นและคงอยู่กับสังคมมนุษย์ตลอดไป

2) ความสำคัญในแง่ที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบกับมนุษย์ทุกคนในสังคม การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการปกครองการบริหารประเทศ การกำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์ต่างๆซึ่งจะมีผลต่อคนในสังคมทุกคนไม่โดยตรงก็โดยอ้อม ผลกระทบนี้อาจพิจารณาได้ในแง่ของการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ผลกระทบสะท้อนให้เห็นจากตัวบทกฎหมายต่างๆ เช่นการกำหนดสิทธิหน้าที่และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติตามตัวบทกฎหมายของประชาชน

หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นผลทางการเมืองทั้งสิ้น ส่วนในด้านเศรษฐกิจก็เช่นกัน กล่าวคือการที่เศรษฐกิจของประเทศและประชาชนจะดีหรือไม่นั้นส่วนหนึ่งเป็นส่วนสำคัญมาจากการกำหนดนโยบายและดำเนินงานของฝ่ายบริหาร ซึ่งก็คือผลิตผลทางการเมืองนั้นเองกิจกรรมหรือนโยบายของ

รัฐบาลไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางด้านการเมือง การบริหาร นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายด้านสังคม ย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งสิ้น เช่น การกำหนดสิทธิหน้าที่และเสรีภาพของประชาชน การปรับปรุงโครงสร้างภาษี การกำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิง การกำหนดค่าเงินบาท การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นต้น กิจกรรมและนโยบายทางการเมืองเหล่านี้มีผลกระทบต่อประชาชนโดยไม่เลือกเพศ อายุ ชั้นวรรณะ อาชีพ หรือถิ่นที่อยู่

จากการที่การเมืองเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นคู่กับสังคมมนุษย์และมีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ในสังคมทั้งแง่ดีและไม่ดีนั้นเอง การเมืองซึ่งเป็นเรื่องสำคัญแล้วก็จะทำให้รู้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน ทำให้เข้าใจว่าปัญหาของบ้านเมืองเกิดขึ้นได้อย่างไร สามารถแก้ไขได้อย่างไร และประชาชนแต่ละคนควรจะเข้าไปมีหน้าที่มีสิทธิร่วมทางการเมืองและช่วยให้รัฐหรือประเทศชาติมีความก้าวหน้าไม่ว่ายากดีมีจน มีฐานทางสังคมอย่างไร หรืออยู่ที่ใดก็ตามก็จะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกันในการใช้สิทธิเลือกตั้งจากการศึกษาข้างต้นพอจะให้ความหมายสำคัญของการเมือง

2.2.3 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกๆฝ่าย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายท่านด้วยกันอาทิความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผู้กล่าวไว้หลายท่าน คือ

พิพัฒน์ มนัสเสวี (2552, หน้า 12) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆที่กำหนดนโยบายสาธารณะโดยการกระทานั้นอาจกระทำโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้กิจกรรมเหล่านี้ประกอบด้วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการติดตามข่าวสารทางการเมืองการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองการร่วมชุมนุมทางการเมืองการให้ความสนับสนุนทางการเงินและการติดต่อสัมพันธ์กับผู้แทนราษฎรส่วนบุคคลที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านี้คือพวกเฉยเมยทางการเมืองซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลถอนตัวจากกิจกรรมทางการเมืองหรือรู้สึกไม่แยแสทางการเมือง

โบรเมจ (Bromage, 1971, p. 29 อ้างใน ชลลดา แสงมณี, 2542, หน้า 56) ได้ให้ความการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีสามลักษณะคือ

1) การลงเสียงคะแนนเลือกตั้ง

2) การใช้วิธีบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นโดยตรงหรือทางกฎหมาย โทรศัพท์ โทรเลข ฯลฯ และการเดินขบวนหรือก่อจลาจล

3) การดำเนินการอย่างเป็นทางการ ได้แก่ การใช้สิทธิที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ เช่นการริเริ่มกฎหมายการแสดงประชามติ และการเพิกถอนออกจากตำแหน่

นี และ เวอร์บา (Nie and Verda, 1975, p. 144-145 อ้างใน วรรณรี กมลวิทย์ศิริกุล, 2550, หน้า 5– 6) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นกิจกรรมของประชาชนทุกคน แต่เป็นเรื่องของการกระทำกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิที่จะเข้าสมาคมหรือก่อตั้งพรรคทางการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อรัฐบาล สิทธิเกี่ยวกับการพูด การชุมนุม และการพิมพ์อย่างอิสระ และเป็นกิจกรรมซึ่งมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทั้งในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมทั้งการมีส่วนร่วมต่อการปกครองโดยกระทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการปกครอง

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington and Nelson, 1975, p. 144-145 อ้างใน วรรณรี กมลวิทย์ศิริกุล, 2550, หน้า 5 – 6) ได้เน้นให้เห็นถึงความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า แตกต่างจากการกระทำด้านอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นเรื่องของกิจกรรมมิใช่เจตคติ และใช้กับบุคคลธรรมดามิใช่นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองเพราะเป็นอาชีพ ซึ่งถือเป็นเรื่องของการมีบทบาททางการเมือง การจะตัดสินใจว่าการกระทำใดเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือเป็นบทบาททางการเมืองอาจถือลักษณะทางการเมืองที่บุคคลนั้นกระทำอยู่ เช่น การเป็นสมาชิกพรรคซึ่งไม่ได้ทำงานด้านการเมืองเป็นหลักแต่มีหน้าที่เพียงการไปสอดแนมและหาเสียงให้กับผู้สมัครบ้างเป็นครั้งคราวจึงเรียกได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่เป็นการลงสมัครรับเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมนี้จะถือเป็นเรื่องของบทบาททางการเมือง

บัลลอค และสแตสตี้บราส (Bullock and Stattybrass, 1981, p. 112 อ้างใน โสภา ชูพิกุลชัย, 2546, หน้า 33) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “การที่บุคคลจะต้องได้รับผลประโยชน์โดยการตัดสินใจซึ่งกระทำโดยสถาบันทางการเมืองและสังคมและจะต้องร่วมในการตัดสินใจด้วย”

รัช (Rush, 1978, p. 131 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544, หน้า 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “ระดับของกิจกรรมที่ แต่ละบุคคลได้ปฏิบัติตามระบบการเมืองซึ่งตามความหมายนี้ย่อมแสดงว่าคนเราทุกคนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงแต่มีความมากน้อยต่างกันเท่านั้น”

แคฟวานอห์ (Kavanagh, 1988, p. 166 อ้างใน อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, 2546, หน้า 46) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือการที่รัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับผิดชอบทางการเมืองอย่างเท่าเทียมเช่นการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการเลือกตั้งการเสนอความเห็นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ”

มิลแบรธและโกล(Milbrath and Goel, 1975, p. 116-117 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า3) การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “กิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคนที่ต้องการมี

อิทธิพลผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนต่อรัฐบาลและการเมืองไม่เพียงแต่รวมบทบาทอันแข็งขันในอิทธิผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองตามต้องการเท่านั้นแต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่เป็นการยอมรับสนับสนุนในเชิงพิธีการด้วยผู้ที่ยอมรับรัฐบาลก็แสดงออกโดยการปรับพฤติกรรมตนเองตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาลส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็พยายามก่ออิทธิพลผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขใหม่การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งการต่อต้านเช่นเดินขบวนต่อต้านเช่นเดินขบวนประท้วงก่อการจลาจลและที่เป็นการสนับสนุนเช่นการให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียภาษีการเกณฑ์ทหาร”

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington and Nelson, 1975, p. 124-127 อ้างใน สถิต นิยมญาติ, 2534, หน้า 4) กล่าวว่า การมีส่วนทางการเมืองว่าเป็นกิจกรรมของกิจกรรมของประชาชนแต่ละคนที่มีความมุ่งหมายเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรัฐบาลโดยฮันติงตันได้พิจารณาแง่มุมที่สำคัญของนิยามนี้กำหนดขอบเขตความหมายชัดเจนว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึงส่วนที่เป็นการกระทำเท่านั้นไม่รวมถึงทัศนคติเป็นการกระทำของผู้มีส่วนที่เป็นพลเมืองธรรมดาไม่ใช่นักการเมืองอาชีพดังเช่นผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นประชาชนธรรมดานั้นมีลักษณะเป็นช่วงๆไม่ต่อเนื่องเป็นกิจกรรมที่ไม่เต็มเวลาและเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่นๆนอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความเฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้มีความชอบธรรมในการตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรซึ่งมีอยู่จำกัดในสังคมไม่รวมถึงการกระทำที่มีนั้นจะสำเร็จผลหรือไม่ก็ถือเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองลักษณะของการเข้ามีส่วนอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้

ไวเนอร์ (Weiner, 1971, p. 156-157 อ้างใน พัฒน์พงศ์ เลขาโฆษ, 2539, หน้า 10) ได้รวบรวมความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งนักรัฐศาสตร์หลายคนให้ความหมายไว้ดังนี้

1) เป็นการกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศเพื่อให้สนองตอบต่อความต้องการ

2) เป็นความพยายามที่จะสร้างผลกระทบหรือใช้อิทธิพล (Influence) ต่อการดำเนินงานของรัฐบาล

3) เป็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายและได้รับการรับรองว่าถูกต้อง (Legitimate)

4) เป็นการให้มีตัวแทน (Representation) เพื่อเข้าไปใช้อำนาจแทนตนเอง

5) เป็นการละวางหรือแยกตนเองออกจากการเมือง (Alienation) เนื่องจากเห็นว่าแม้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองก็ไม่ทำให้เกิดผลอะไรขึ้นซึ่งแตกต่างจากความเฉื่อยชาหรือเมินเฉยทางการเมือง (Apathy) เป็นที่ขาดความสนใจทางการเมืองโดยสิ้นเชิงและไม่ทำการใดๆทางการเมืองเลย

6) เป็นความกระตือรือร้น (Active) ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทางการเมืองหรือเป็นผู้ที่ชอบกระทำกิจกรรมทางการเมือง

7) เป็นการกระทำอย่างคงที่แน่นอนต่อเนื่องกันไป (Persistence Continue) ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่มีความเป็นระบบสถาบันและมีการจัดตั้งหรืออาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นทันทีทันใดเช่น การก่อการจลาจล

8) เป็นการกระทำที่มุ่งต่อการเลือกผู้นำทางการเมืองหรือมุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ (Public Policies) หรือเป็นความพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของทางราชการ

9) เป็นการกระทำที่เป็นกิจกรรมอันมีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติ (National Politics)

10) เป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติทางการเมือง (A Political Act) ตามความเห็นของไวเนอร์สรุปเป็นความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึงการปฏิบัติโดยสมัครใจใดๆ (Any Voluntary Actions) ที่บรรลุผลสำเร็จหรือไม่มีการจัดองค์การหรือไม่มีการจัดองค์การหรือไม่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องหรือไม่ใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตามโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งใช้นโยบายสาธารณะการบริหารนโยบายสาธารณะและการเลือกผู้นำทางการเมืองในระดับต่างๆทั้งในท้องถิ่นและระดับชาติ

แพรี่ (Parry, 1976, p. 144 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า3) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าหมายถึง “การมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในกิจกรรมทางการเมืองซึ่งกิจกรรมทางการเมืองมีอยู่ทั่วไปอาจเรียงลำดับได้จากการออกเสียงเลือกตั้งไปจนถึงการเป็นผู้กำหนดนโยบาย”

ชลัช จงสืบพันธ์ (2546, หน้า 12) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “ลักษณะการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆตามความสมัครใจของสมาชิกในระบบการเมืองซึ่งมีจุดหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติรวมทั้งการกระทำต่างๆเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน”

เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2542, หน้า 44) ได้ให้ความหมาย “การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำ (Action) ที่ปัจเจกบุคคล (Individual) หรือกลุ่มบุคคล (Group) ที่ไม่ว่าจะมีระดับของการจัดองค์การมากน้อยอย่างไรเพื่อมีอิทธิพลต่อการเลือกสรรผู้นำทางการเมืองหรือรัฐบาลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นและเพื่อมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะและนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งให้การสนับสนุนหรือต่อต้าน

ถวิล วดีบุรีกุล (2543, หน้า 161) ได้ให้ความหมาย“การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการปฏิบัติการโดยสมัครใจที่ไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่มีการจัดองค์กรหรือไม่ก็ตามจะเกิดเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องและใช้วิธีที่ถูกต้องโดยได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตามการกระทำเน้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะการบริหารงานนโยบายสาธารณะและการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นโดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องเป็นการกระทำโดยใจสมัคร”

อัครพงษ์ มณีภาค (2534, หน้า 14) ให้นิยามเชิงปฏิบัติการว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีเงื่อนไข 3 ประการ คือ มองเห็นปัญหาของตนในเรื่องนั้นมองเห็นผลประโยชน์ของตนที่เสียหายหรือได้รับไม่ตรงตามความต้องการและมองเห็นว่าการเข้าไปจัดการกับเรื่องนั้นทำให้ตนได้รับประโยชน์จากเรื่องนั้นตามที่ตนต้องการมากขึ้น

ทิพาพร พิมพิสุทธิ์ (2546, หน้า 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมืองหมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาลรวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มของตนและโดยที่การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศการมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนดดังนั้น ประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้วก็มักจะกำหนดให้ประชาชนในทุกระดับมีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2548, หน้า 32) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง คือ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดระดับความเป็นประชาธิปไตยและมีเป้าหมายสำคัญคือ

1) การกำหนดตัวผู้ปกครอง
2) การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล
3) การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล
4) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2525, หน้า 172) ได้ให้ความหมายของ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึงการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือการเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมทางสังคมการเมืองและการปกครอง จะโดยทางตรงหรือทางอ้อม คือ สนับสนุนให้ผู้อื่นเข้าร่วม

ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2539, หน้า 123) กล่าวถึง ความหมายของ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง และตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน เป็นคนที่มีหวังในชีวิต

นรนิติ เศรษฐบุตร (2538, หน้า 23) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นการกระทำที่มุ่งหวังอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าเป็นการกระทำที่ไม่หวังที่จะมีอิทธิพลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาลหรือ เลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้และก็ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม”

นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังหมายความถึง เฉพาะการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล เป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรคุณค่าที่มีอยู่อย่างจำกัดในสังคม ดังนั้น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลอย่างไรก็ตามไม่ว่ากิจกรรมหรือการกระทำนั้นจะเป็นผลหรือไม่ ก็ถือว่าเป็นกรณีการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูงระดมพลังให้เข้าร่วมก็ได้

สรุป จากความหมายหรือคำนิยาม ดังกล่าวมาข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ซึ่งเป็นกฎหมายกำหนดอำนาจรัฐ พอสรุป การมีส่วนทางการเมืองของประชาชนในการเมืองไทย ซึ่งได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองสำหรับประชาชนไว้ สามารถพิจารณาแยกแยะได้ใน 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นทางการ ซึ่งหมายความว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญรองรับให้ประชาชน ส่วนใหญ่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเลือกตั้ง เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองนอกระบบหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่เป็นทางการ ซึ่งหมายความว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญรองรับ เช่น การชุมนุมเดินขบวนเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นการชุมนุมโดยสงบหรือเป็นการชุมนุมที่ไม่สงบมีความรุนแรงในการชุมนุม เป็นต้น

2.2.4 รูปแบบและกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ในการจำแนกรูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น นักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาและจำแนกเอาไว้หลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งมีทั้งความคล้ายคลึงและแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละท่านที่สำคัญพอจำแนกได้ ดังนี้

นี และเวอร์บา (Nie and Verba, 1975, p. 141-142 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะกว้างและชัดเจนโดยแบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้สี่รูปแบบ คือ

1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมสนับสนุนของประชาชนหรืออาจจะเป็นแรงกดดัน เพื่อให้ผู้นำต้องกลับนโยบายของตนทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไป อย่างไรก็ตามการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องการความริเริ่มหรือแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2) การรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเท่ากับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเนื่องจากกิจกรรมการรณรงค์ให้แก่ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลต่อผู้นำทางการเมืองได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความริเริ่มมาก่อนการลงคะแนนเสียงนอกจากนั้น การรณรงค์หา

เสียงยังเป็นวิธีเสื่อสารหรือบ่งบอกเกี่ยวกับความชื่อชอบของประชาชนได้มากกว่า ด้วยเหตุนี้ ประชาชนที่ร่วมรณรงค์หาเสียงจะสามารถมีความสัมพันธ์ติดต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ซึงกิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างแข็งขันเพื่อพรรคการเมือง การประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้กับพรรคการเมือง และเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง

3) การติดต่องานของประชาชน คือ การติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลโดยลำพังตัวเอง และการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมาย และเนื้อหาสาระการเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลได้เอง จึงไม่สามารถคาดความหวังเป็นการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความโต้แย้งโดยตรงกับบุคคลอื่นๆ และต้องการความริเริ่มค่อนข้างมาก กิจกรรมในรูปแบบนี้ ได้แก่การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

4) การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์กร หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคมเป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจจะกระทำร่วมกันภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องหาความริเริ่มบ้าง

มิลแบรธ (Milbarth, 1975, p. 116-117 อ้างใน ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539, หน้า 20 – 22) ได้จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็นหกรูปแบบคือ

1) การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) มิลเบรธ พบว่า การลงเสียงคะแนนเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกกิจกรรมเกี่ยวการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศให้ต่อต้านสังคม ผลการวิจัยมิลแบรธได้พบอีกว่าการไปลงเสียงคะแนนเป็นการแสดงออกถึงความภัคดีต่อระบบมากกว่าการกระทำความความต้องการของตนที่มีต่อระบบการเมือง จะเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเชื่อได้ยากว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมือง โดยให้เหตุที่เพิ่มเติมว่า บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองมีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิธีการดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องสื่อสารข่าว และแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง หมายถึง การมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้ง ขอบเขตของกิจกรรมได้แก่การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรค หรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียงเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง พยายามชักชวนให้

ประชาชนลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้งและการร่วมมือการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้กับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความเป็นของชุมชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัว และความสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักสู้” (Gladiators)

3) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community activists) ขอบเขตของการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ ได้แก่ การร่วมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกันที่ทำงานร่วมเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทกับกิจกรรมสาธารณะอื่นๆและติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาของสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน”มีลักษณะคล้ายกับ “เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง”ในหลายๆด้านเนื่องจากเป็นผู้มีความกระตือรือร้นสูงและมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกัน

4) การติดต่อกับทางราชการ (Contracting officials) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะทาง เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลเองเท่านั้นการเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้เกือบจะไม่ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง นี (Nie) และเวอร์บา (Verba) เรียกการการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่าการมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

5) การเป็นผู้ทักท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือทำให้เกิดจลาจล เพื่อบังคับให้รัฐบาลแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณะชนถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง การเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาลและการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6) การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้มีขอบเขตของกิจกรรม คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำความดีและเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างภายในชุมชน ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบ “ผู้สื่อข่าว”มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูงมีข้อมูลเกี่ยวการเมืองและมีความสนใจเกี่ยวกับการเมืองมาก

มิลแบรธ (Milbrath, 1975, p. 116-117 อ้างใน วัชรา ไชยสาร, 2544 หน้า 65) ได้จัดลำดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น 14 ระดับด้วยกันดังนี้

1) รับฟังหรือรับทราบข่าวสารทางการเมือง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับต่ำสุดหรือน้อยที่สุด แต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด)

2) ไปออกเสียงลงคะแนน (Voting) ด้วยตนเอง

3) ชักชวนให้คนอื่นสนทนาเรื่องการบ้านการเมือง

4) ชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง

5) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีต่างๆกัน

6) ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง

7) สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง

8) ติดตามหาเสียงของนักการเมืองบางคนหรือหลายคน

9) เข้าช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง

10) เข้าเป็นสมาชิกพรรคโดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ

11) เข้ามีส่วนร่วมในการวามแผนของพรรค

12) ช่วยหาเงินเข้าเป็นกองทุนของพรรค

13) ส่งสมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งทางการเมือง

14) เข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรค หรือได้รับเลือกตั้ง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับที่มากที่สุด แต่มีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงน้อยที่สุด)

สรุปจากการศึกษาข้างต้นพอจะจำแนกประเภทการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นโดยการสมัครใจ แต่ต้องอยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด เช่น การรวมตัวกันเพื่อคัดค้านหรือแสดงออกทางความคิดเห็นต่อนโยบายของรัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ แต่ทั้งนี้ต้องระวังมิให้เกิดการชักนำเพื่อกำจัดคู่ต่อสู้ทางการเมือง หรือหวังผลประโยชน์ทางการเมืองของคนบางกลุ่มเท่านั้น ดังนั้นการที่บุคลากรสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามจะต้องเข้าใจและติดตามสถานการณ์ทางการเมืองอย่างแท้จริง จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดประโยชน์กับสังคมโดยรวมอย่างแท้จริง

เวอร์บา ไน และคิม (Verba, Nei and Kim, 1975, p. 206-207 อ้างใน สิทธิพันธุ์ พุทธหนุ, 2541, หน้า 158-159) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ 4 รูปแบบ คือ

1) การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมของแต่ละบุคคลในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการปกครอง สิทธิในการเลือกตั้งจึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการเข้าร่วมในรูปแบบกิจกรรมอื่นๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้เช่น 4 ปีต่อครั้ง จึงทำให้ความรู้สึกสร้างสรรค์ของคนมีน้อยมาก

2) กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกันกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้

อิทธิพลที่พวกเขาพึงมีต่อผลการเลือกตั้ง นอกเหนือจากเสียง 1 เสียง ที่พวกเขาได้จากสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว กิจกรรมรณรงค์หาเสียงนี้นับเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยาก เมื่อเปรียบเทียบกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3) กิจกรรมชุมนุม เป็นกิจกรรมกลุ่มหรือองค์กรที่ราษฎรร่วมกันดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมือง ในกรณีนี้ราษฎรจะร่วมมือกัน เพื่อให้อิทธิพลการดำเนินงานของรัฐบาล กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

4) การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและจะเกี่ยวเนื่องกับราษฎรรายบุคคลไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือราชการเพื่อให้แก้ไขใดๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

อาเธอร์ ดับบลิว บรอมเมจ (Arther W. Bromage, 1974, p. 106-108 อ้างในประสิทธิ์ พรรนพิสุทธิ์, 2542, หน้า 10-13) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองการปกครอง 3 ประการ คือ

1) การลงคะแนนเลือกตั้ง (Voting) การปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ การปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยตรง และการปกครองซึ่งประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยผ่านสภาผู้แทน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้เป็นการแสดงออกของเจตนาของประชาชนต่อวิธีกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ การแสดงเจตจำนงดังกล่าวนี้จะมีความหมายจริงๆ หรือมีผลตามระบอบประชาธิปไตยหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจของประชาชนอย่างจริงจัง และการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดด้วย หากประชาชนสำนึกถึงคุณค่าของความร่วมมือมากย่อมจะทำให้ประชาชนสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้แทนได้มาก

2) การใช้วิธีบังคับหรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการ (Informal method of pressure and persuasion) เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนในสภาแล้ว มิใช่ว่าจะหมดหน้าที่เพียงเท่านั้นประชาชนควรจะต้องติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรด้วยว่า ได้ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติหรือไม่ เมื่อมีเหตุอันทำให้ผู้แทนราษฎรบางคนไม่มีความสามารถหรือปฏิบัติตนไม่ถูกต้องและเหมาะสมประชาชนก็สามารถตรวจสอบและแสดงให้รู้เจตนาของตน เพื่อควบคุมและทำให้ผู้ชนะการเลือกตั้งจำเป็นต้องคอยติดตามรับฟังความเคลื่อนไหว ความคิดเห็นของประชาชน เพื่อผ่อนคลายความรู้สึกของประชาชนให้ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสันติวิธีโดยการรวมกลุ่มทางการเมืองที่เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์ เพื่อใช้ในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรับฟัง และถ่ายทอดความคิดเห็นของประชาชนโดยรวมเป็นพรรคการเมืองก็ได้ซึ่งตามแบบแผนการศึกษาพฤติกรรม การเลือกตั้งยอมรับว่าพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ สามารถมีอิทธิพลหรือวิธีการบังคับ หรือชักจูงใจอย่างไม่เป็นทางการแบบหนึ่งที่ดีกว่าปล่อยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหรือมีการกระทำแบบกระจัดกระจาย

3) การดำเนินการอย่างเป็นทางการ (Formal action) ในรูปแบบนี้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการแสดงสิทธิที่ได้รับตามรัฐธรรมนูญ การแสดงซึ่งการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชน ซึ่งมิได้จำกัดเฉพาะในการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังมีส่วนร่วมโดยการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรง ด้วย

สรุป ตามแนวคิดของ อาเธอร์ ดับบลิว บรอมเมจ กล่าวได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียงเลือกตั้งการบีบบังคับ หรือชักจูงอย่างไม่เป็นทางการหรือการดำเนินการอย่างเป็นทางการโดยเริ่มเสนอกฎหมายก็ดี การแสดงประชามติก็ดี หรือการเพิกถอนบุคคลออกจากตำแหน่งก็ดี หากพฤติกรรมที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยแล้ว ผู้เข้ามีส่วนร่วมในพฤติกรรมเหล่านั้นจะต้องมีความสนใจ ความเข้าใจถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมนั้นๆ ตลอดจนมีทัศนคติความรู้สึกนึกคิด มีคุณสมบัติของพลเมืองดีของสังคมประชาธิปไตยอยู่พอควร

มิลแบรธ (Milbrath,1975, p. 96-98 อ้างใน ร.ต.อ.หญิง ศิริพร ลือวิภาสกุล, 2547, หน้า 12-14) ได้จำแนกรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ 6 รูปแบบด้วยกันคือ

1) การเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรักชาติ ซึ่งแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และสนับสนุนประเทศให้ต่อต้านสงคราม จากรายงานผลการวิจัย Milbrath การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตนที่มีต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เชื่อได้ว่ายากกว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมืองโดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น เป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคมและวิถีการดำรงชีวิตในฐานสมาชิกที่ดีของชุมชน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องการ สื่อข่าวและแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ

2) เป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการเลือกตั้ง ขอบเขตของกิจกรรมได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงบริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง เข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง พยายามชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้งและการร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ในการปรับปรุงความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อยมาก ในสหรัฐอเมริกามีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น เนื่องจากการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว ต้องอาศัยความตื่นตัวและสนใจอย่างแท้จริง พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ จึงจัดอยู่ใน “พวกนักสู้”(gladiators)

3) เป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้แก่ การรวมกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคมการทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นของ

องค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมการสาธารณะอื่นๆ และติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม "ผู้มีบทบาทในชุมชน" มีลักษณะคล้ายกับ "เจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง"

4) มีการติดต่อกับทางราชการการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรือน การทำถนน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง Verbaและ Nei (อ้างใน สิทธิพันธุ์ พุทธหนุ, 2541, หน้า 158-159) เรียกการมีส่วนร่วมแบบนี้ว่าการมีส่วนร่วมอย่างแคบ (Parochial Participation)

5) เป็นผู้ประท้วงขอบเขตของกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดความจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง ประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน ถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง เข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาลและการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6) เป็นผู้สื่อข่าวสาร รูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะ "ผู้สื่อข่าวสาร" นั้น มีขอบเขตของกิจกรรมดังนี้ คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่ประชาชน ในชุมชน การให้ความสนใจกับทางราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ซึ่งกิจกรรมแต่ละอย่างต้องมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันภายในชุมชน ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเองในรูปแบบของ "ผู้สื่อข่าวสาร" นี้ มักเป็นพวกมีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจการเมืองมากด้วย "ผู้สื่อข่าวทางการเมือง" จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า "พวกเจ้าหน้าที่ของพรรค" หรือ "ผู้รักชาติ" แต่จะไม่แสดงออกด้วย "กิจกรรม การประท้วง"

สถาบันพระปกเกล้า (2551, หน้า 16-17) ได้เสนอ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองมีดังนี้

1) การติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การแลกเปลี่ยนการรับรู้ข่าวสาร การให้ความสนใจและการติดตามข่าวสารข้อมูลความเป็นไปต่างๆของสังคมการเมือง การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับข่าวทางการเมืองกับเพื่อนๆการติดตามข่าวสารตามสื่อมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์นิตยสารบทความวารสารเป็นต้น

2) การไปใช้สิทธิการเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนออกไปเลือกใช้สิทธิ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่เพื่อเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารองค์กรต่างๆ และแต่ละท้องถิ่น เช่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ และยังสามารถที่จะเลือก

ตัวแทนอีกส่วนหนึ่งเพื่อเข้าไปทำหน้าที่อนุมัติงบประมาณเพื่อใช้พัฒนาท้องถิ่นนั้นๆและคอยตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารที่ได้เลือกเข้าไปได้อีกด้วย ตัวแทนส่วนนี้ได้แก่ สมาชิกสภาท้องถิ่น ปัจจุบันรัฐธรรมนูญ (ปี 2550) มาตรา 229 กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการการเลือกตั้งหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกสี่คนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะของวุฒิสภารัฐธรรมนูญ (ฉบับ พ.ศ. 2550) มาตรา 235 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณีรวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนคนไทยทุกคนในระบอบประชาธิปไตยให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนไปทำหน้าที่สำคัญแทนพวกเราในการบริหารทรัพยากรในท้องถิ่นพัฒนาท้องถิ่น ปกป้องผลประโยชน์ และดูแลทุกข์สุขของประชาชนในท้องถิ่น ให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นในชุมชนในขั้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุดแต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาทำให้การตัดสินใจที่เกิดจากการประเมินผลครั้งแรกเปลี่ยนแปลงไปเช่นผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของอามิสสินจ้างคำมั่นสัญญาสิ่งของหรือเงินทองที่ได้รับจากหัวคะแนนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือจากผู้สมัครรับเลือกตั้งและเลือกตังจะบรรลุจุดมุ่งหมายและมีความสำคัญดังที่กล่าวไปแล้วจะต้องมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายถึง การให้อิสระต่อการออกเสียงเลือกตังโดยที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกใครหรือพรรคการเมืองใดก็ได้โดยปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ประการใดๆหรือการชักจูงใจโดยการให้อามิสสินจ้างผู้สมัครรับเลือกตังก็มีสิทธิที่จะเลือกสังกัดพรรคการเมืองใดก็ได้ตามทีตนชอบไม่มีการบีบบังคับพรรคการเมืองที่จะเสนอตัวเข้าแข่งขันอย่างน้อยควรจะมีสองพรรคขึ้นไปเพราะการที่ประชาชนจะต้องเลือกผู้ปกครองจากพรรคการเมืองเดียวหรือกลุ่มบุคคลเดียวโดยไม่ได้เปรียบเทียบกับบุคคลอื่นกลุ่มอื่นการเลือกตั้งนั้นก็ไม่มีความหมายและไม่ได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

(2) หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา หมายถึง การเลือกตังจะต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไว้เช่นกำหนดให้มีการเลือกตังทุก 5 ปี 4 ปี หรือ 3 ปี เป็นสำหรับประเทศไทยของเรานั้นกำหนดให้มีการเลือกตังทุก 4 ปี

(3) หลักการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม หมายถึง การเลือกตั้งที่เป็นไปตามตัวบทกฎหมายไม่มีการคดโกงหรือใช้อิทธิพลเงินทองหรืออำนาจหน้าที่ในการบีบบังคับซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเองและหมู่คณะ

(4) หลักการใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หมายถึง การให้สิทธิแก่ประชาชนโดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเพราะความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ

สังคมเพศผิวไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงผู้ชายยากจนร่ำรวยผิวขาวผิวดำทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงคนละหนึ่งคะแนนและคะแนนทุกเสียงมีน้ำหนักเท่ากัน

(5) หลักการออกเสียงโดยทั่วไป หมายถึง การเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตังอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนหมู่เหล่าเว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่รับรองกันทั่วไปเช่นเป็นพระภิกษุสามเณรบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตบกพร่องเป็นต้น

6) หลักการลงคะแนนลับ หมายถึง การออกเสียงเลือกตังของประชาชนถือเป็นสิทธิของผู้เลือกตังโดยเด็ดขาดสิทธินั้นจะได้รับการพิทักษ์ปกป้องก็โดยการออกเสียงลงคะแนนลับโดยที่ผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใครทังนี้เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ปราศจากการขู่บังคับจากอิทธิพลใดๆที่จะมีผลต่อเสรีภาพและความปลอดภัยของผู้ที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

3) การตรวจสอบและประเมินผลทางการเมือง หมายถึง การติดตามตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองพรรคการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการกำกับดูแลดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปตามแผนหรือแนวปฏิบัติที่ กำหนดไว้การติดตามสอดส่องการดำเนินงานไม่ให้เบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายที่ควรเพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความถูกต้องและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุม/ติดตามการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) ร่วมกันทักท้วงกรณีที่เห็นว่าไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดทำไว้

(2) การร้องเรียนในโครงการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

(3) การติดตามการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามที่หาเสียงไว้

(4) การติดตามตรวจสอบการจัดซื้อ-จัดจ้าง /โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความโปร่งใสทุกด้าน

(5) เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของกฎหมาย เทศบัญญัติข้อบัญญัติกฎระเบียบต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จรูญ สุภาพ (2535, หน้า 124) กล่าวว่า รูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันดังนี้

1) กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้งด้วย

2) การร็อบบี้ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมก็ได้

3) กิจกรรมองค์กรเป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใดๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพล ประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวมก็ได้

4) การติดต่อ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือข้าราชการเป็นการส่วนตัวโดยปกติมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัว

5) การใช้กำลังรุนแรง คือ กิจกรรมที่พยายามจะสร้างผลกระทบต่อการติดสินใจในนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน กิจกรรมอันนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น การทำรัฐประหารหรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เช่น การปฏิวัติก็ได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวความคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ มิลแบรธ (Milbrath) นี และเวอร์บา (Nie and Verba, 1971, p. 116-117 อ้างใน สิทธิพันธุ์ พุทธหุน, 2541, หน้า 114-115) มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อให้สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จากนั้นได้นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สี่ด้านดังนี้

1) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในฐานะประชาชนและถานะในการทำหน้าที่ของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามในกิจกรรมสำคัญ คือ การตรวจสอบบัญชีรายชื่อ สถานที่ วันเวลา และหน่วยเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนดไว้

2) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การที่ข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัยอำเภอโกสุมจังหวัดมหาสารคาม ให้ความใจติดตามข่าวสารทางการเมือง จากสื่อคือ การอ่านหนังสือพิมพ์ชมโทรทัศน์วิทยุสื่อบุคคล และช่องทางอื่น

3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หมายถึง หมายถึง การแสดงออกทางการเมือง ได้แก่ การเดินรณรงค์ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเดินรณรงค์การห้ามซื้อสิทธิขายเสียง ของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง หมายถึง การบรรยายร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ในสถานศึกษา ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยการเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ ออกบรรยายในเลือกโครงการครูห้านาที โครงการอำเภอเคลื่อนที่และร่วมให้ความรู้ทางการเมืองในการควบคุมดูแลและการจัดการเลือกตั้งและการร่วมกิจกรรมกับชุมชน วันประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน

2.3 ข้าราชการกับการเมือง

2.3.1 ข้าราชการกับการวางตัวเป็นกลางทางการเมือง

สถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองช่วงที่ผ่านมาในประเทศไทยนั้นร้อนแรงและเริ่มมีบทบาทมากขึ้นเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เปิดโอกาสให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้หลายช่องทางอาทิเช่นเสรีภาพในการแสดงความ

คิดเห็นสิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เป็นต้นทำให้ปัจจุบันเราสามารถเห็นการใช้สิทธิเสรีภาพเหล่านี้ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมตามหน้าจอโทรทัศน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ได้บ่อยครั้งเช่นการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองการนำดอกไม้หรือสิ่งของไปให้กาลังใจแก่พรรคการเมืองหรือนักการเมืองบางกลุ่มการแสดงความคิดเห็น/วิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องทางการเมือง

ในฐานะที่เป็นข้าราชการจึงมีข้อน่าคิดว่าข้าราชการจะสามารถใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกับประชาชนชาวไทยคนอื่นๆได้หรือไม่เพียงใดและจะถือเป็นความผิดวินัยหรือไม่ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มีบทบัญญัติที่ให้สิทธิเสรีภาพและกำหนดขอบเขตแนวทางการปฏิบัติตัวแก่ข้าราชการพลเรือนในเรื่องทางการเมืองไว้เช่นเดียวกันกล่าวคือ

มาตรา 43 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มแต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะและต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

มาตรา 81 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจบทบัญญัติข้างต้นมีแนวคิดมาจากการที่ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานของประเทศจึงจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้เลื่อมใสและสนับสนุนการปกครองในระบบดังกล่าวเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าซึ่งการสนับสนุนในความหมายนี้คือการส่งเสริมเสริมสร้างหรือไม่คัดค้านการกระทำที่จะเป็นความผิดฐานไม่สนับสนุนการปกครองระบอบดังกล่าวได้แก่การกระทำในทางคัดค้านต่อต้านหรือเป็นปรปักษ์

มาตรา 82 (9) กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองมาตรานี้เป็นข้อกำหนดวินัยที่บัญญัติขึ้นมาโดยมีเจตนารมณ์ให้ข้าราชการประจำมีความเป็นกลางทางการเมืองโดยเฉพาะในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติการอื่นๆที่จะต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิข้าราชการประจำในการที่จะเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

นอกจากนี้ข้าราชการยังต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือนลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2499 ที่กำหนดไว้ว่าข้าราชการพลเรือนจะนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดๆที่ตั้งโดยชอบด้วยกฎหมายและจะไปในการประชุมของพรรคการเมืองนั้นเป็นการส่วนตัวก็ได้แต่ในทางที่เกี่ยวกับประชาชนและในหน้าที่ราชการจะต้องกระทำตัวเป็นกลางปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลโดยไม่คำนึงถึงพรรคการเมืองและต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังต่อไปนี้

1) ไม่ดารงตำแหน่งในพรรคการเมืองใดๆเว้นแต่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2 หรือข้าราชการการเมือง

2) ไม่ใช้สถานที่ราชการในกิจการทางการเมือง

3) ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลให้ปรากฏแก่ประชาชน

4) ไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณสถานใดๆ อันเป็นการประชุมที่มีลักษณะทางการเมือง

5) ไม่ประดับเครื่องหมายพรรคการเมืองในเวลาสวมเครื่องแบบราชการหรือในเวลาราชการหรือในสถานที่ราชการ

6) ไม่แต่งเครื่องแบบของพรรคการเมืองเข้าไปในสถานที่ราชการ

7) ไม่บังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดและไม่กระทำการในทางให้คุณให้โทษเพราะเหตุที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

8) ไม่ทำการขอร้องให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง

9) ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมืองหรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใดๆให้เป็นการเปิดเผยในที่ประชุมพรรคการเมืองและในที่ที่ปรากฏแก่ประชาชนหรือเขียนจดหมายหรือบทความไปลงหนังสือพิมพ์หรือพิมพ์หนังสือหรือใบปลิวซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชนอันเป็นข้อความที่มีลักษณะของการเมือง

10) ไม่ปฏิบัติหน้าที่แทรกแซงในทางการเมืองหรือใช้การเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำกิจการต่างๆอาทิเช่นวิ่งเต้นติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพรรคการเมืองเพื่อให้นำร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติเสนอสภาฯหรือตั้งกระทู้ถามรัฐบาล

11) ในระยะเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่แสดงออกโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งและในทางกลับกันไม่กีดกันตำหนิติเตียนทับถมหรือให้ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งข้าราชการผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนระเบียบนี้ถือว่ากระทาผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในเรื่องทางการเมืองนั้นข้าราชการก็เหมือนสวมหมวกสองใบใบหนึ่งก็คือในฐานะเป็นประชาชนคนไทยคนหนึ่งมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกที่จะทำสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองภายใต้บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่ให้ไว้ส่วนหมวกอีกใบหนึ่งที่สวมนั้นก็คือในฐานะของข้าราชการซึ่งจะถูกจำกัดบทบาทหน้าที่ไว้บางประการทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นข้าราชการดังนั้นในเรื่องนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่าข้าราชการยังคงสามารถใช้สิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ได้เฉกเช่นเดียวกับประชาชนคนไทยทั่วไปเพียงแต่พฤติกรรมหรือการกระทำบางอย่างก็อาจต้องใคร่ครวญดูเสียหน่อยก่อนว่าเหมาะสมหรือไม่โดยเฉพาะในกรณีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนก็จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษดังนั้นหากถามว่าข้าราชการที่กระทำการต่างๆเกี่ยวกับเรื่องทางการเมืองจะมีความผิดวินัยหรือไม่ก็จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือในการปฏิบัติการอื่นที่

เกี่ยวข้องกับประชาชนของข้าราชการผู้นั้นเป็นการกระทำในฐานะใดประชาชนหรือข้าราชการและลักษณะการกระทำนั้นเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการหรือไม่เพราะไม่เช่นนั้นแล้วนอกจากจะถือเป็นความผิดวินัยฐานไม่วางตัวเป็นกลางทางการเมืองตาม

มาตรา 82(9) แล้วอาจเป็นความผิดวินัยฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียตามมาตรา 82(10) ได้ด้วยเช่นกัน

2.3.2 การวางตัวของข้าราชการ

บุคคลที่เป็นข้าราชการซึ่งสวมหมวก 2 ใบ (ธงชัย ณ นคร 2556, หน้า, 20) คือ ใบหนึ่งในฐานะเป็นประชาชนคนไทยคนหนึ่งที่มีสิทธิเสรีภาพภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ส่วนหมวกอีกใบหนึ่งคือ ในฐานะเป็นข้าราชการที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ใช้อำนาจรัฐในการจัดบริการสาธารณะต่างๆ จะวางตนอย่างไรในสถานการณ์การเมืองดังกล่าว

การใช้สิทธิของข้าราชการในฐานะที่เป็นประชาชนคนไทยย่อมเป็นไปโดยเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และในฐานะที่เป็นข้าราชการย่อมต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยในความเป็นข้าราชการนั้นมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 กำหนดกรอบแนวทางในการเป็นข้าราชการที่ดีไว้ใน

มาตรา 71 (1) กำหนดให้ข้าราชการต้องยึดมั่น และยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง มาตรา 81 กำหนดให้ข้าราชการต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ และ

มาตรา 82 (9) กำหนดให้ข้าราชการต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการ ปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย และ (10) กำหนดให้ข้าราชการต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียข้าราชการทุกคนต้องใช้สติ ใช้จิตสำนึกของความเป็นข้าราชการ และใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ในการไตร่ตรอง และกำหนดบทบาทของตนเองในการรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่เกรงกลัวต่ออำนาจหรือคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือคำข่มขู่ต่างๆ

เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ เพราะข้าราชการคือบุคคลที่ต้องทำงานเพื่อประชาชนไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ หรือต้องการเอาใจกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อรักษาเก้าอี้ในตำแหน่งของตนเอง จนต้องยอมทำตามคำสั่งทุกอย่าง ทั้งที่เบื้องลึกภายใต้จิตสำนึกของความเป็นข้าราชการของตนเองนั้นรู้อยู่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องแต่ก็ต้องกระทำเพียงเพื่อต้องการรักษาตำแหน่งของตนไว้

2.3.3 สายสัมพันธ์ระบบราชการกับนักการเมือง

จากการศึกษาของศาสตราจารย์ เวเบอร์ (Max Weber อ้างถึงใน บวร ประพฤติดี, 2558, หน้า 84-90) ข้าราชการได้แยกบทบาทของตนอย่างชัดเจนจากนักการเมืองกล่าวคือ ข้าราชการต้องเป็นผู้มีความรู้

ความสามารถเฉพาะอย่าง เข้ารับราชการโดยระบบคุณธรรมและทำหน้าที่ที่สอดคล้องกับงานวิชาชีพของตนอง คือเป็นเสมือนผู้เชี่ยวชาญ ขณะที่นักการเมืองเน้นการให้การบริการแก่ประชาชนและนักการเมืองต้องกำหนดนโยบาย โดยมีข้าราชการประจำเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายเหล่านั้น

ในปี 1981 นักวิชาการก็ได้พัฒนากรอบแนวความคิดของความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับนักการเมืองในรูปแบบการเปรียบเทียบบทบาทและสไตร์การทำงานจากประเทศสหรัฐ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และสวีเดน ผลการศึกษาปรากฏว่าบทบาทที่เด่นชัดและชี้ให้เห็นความแตกแยงของนักการเมืองกับข้าราชการประจำก็คือ การสังกัดพรรค การรณรงค์และวิพากษ์นโยบายทางการเมือง เพื่อกลุ่มผลประโยชน์และความเป็นผู้เชี่ยวชาญแน่นอนที่สุดว่านักการเมืองถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มสังกัดพรรคกลุ่มผลประโยชน์ วิพากษ์และรณรงค์ทางการเมือง ซึ่งข้าราชการมักจะไม่เกี่ยวข้องด้วย บทบาทของข้าราชการจึงจำกัดตนเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญ และแก้ปัญหาโดยเน้นความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นหลัก

2.3.4 อำนาจข้าราชการกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ข้าราชการมีความสัมพันธ์กับนโยบายของรัฐทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมกล่าวคือ ในประเทศที่มีโครงสร้างเป็นประชาธิปไตยข้าราชการจะร่วมกำหนดนโยบายทางอ้อม คือ ช่วยนักการเมืองและเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามในประเทศที่กำลังพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารประเทศแบบอำนาจนิยม ข้าราชการจะมีบทบาทโดยตรงในการกำหนดนโยบายและมีอิทธิพลเหนือนักการเมือง (บวร ประพฤติดี, 2558, หน้า 88-91)

นโยบายสาธารณะที่กำหนดออกมามีรูปแบบลักษณะแตกต่างกันแล้วแต่ผลกระทบของตัวนโยบายที่มีผลต่อสังคมซึ่งจำแนกกว้าง ๆ ได้ดังนี้

1) นโยบายการบริหารทั่ว ๆ ไป เป็นนโยบายรัฐบาลที่ญัตติไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือนโยบายที่รัฐบาลเข้ามารับผิดชอบโดยตรง อาทิเช่น นโยบายความมั่นคง นโยบายต่างประเทศ นโยบายงบประมาณแผ่นดิน

2) นโยบายสงเคราะห์ธุรกิจเอกชน ในกรณีนี้รัฐบาลจะมุ่งสนับสนุน ความพยายามของธุรกิจเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น โครงการของรัฐหรือกฎหมายของรัฐที่เข้ามามีส่วนพัฒนาสาธารณูปโภคของกลุ่มคน เช่น การสร้างคลอง ถนน

3) นโยบายเพื่อสร้างความมั่นคงและความสงบสุขของประชาชนนโยบายแบบนี้จะเน้นที่ การควบคุมและการใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ของเอกชน บริษัท และกลุ่มต่าง ๆ ในทุก ๆ ส่วนของสังคมรัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงกิจการสำคัญ ๆ ในสังคมเพื่อป้องกันการผูกขาดจากกลุ่มบุคคล ตัวอย่างเช่น การประกันราคาข้าว การคุ้มกันผู้บริโภค การใช้มาตรการรักษาและดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในรูปของโครงการควบคุมสิ่ง แวดล้อมเป็นพิษ มลภาวะต่าง ๆ

4) นโยบายการกระจายทรัพยากรสู่สังคม ในความเป็นจริงกิจกรรมส่วนใหญ่ของรัฐจะเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรที่มี อยู่ให้แก่ประชาชนในสังคม เพราะฉะนั้นนโยบายนี้จะนำมาซึ่งการโยกย้ายเปลี่ยนแปลง ทรัพย์สิน ความมั่นคง สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลหรือผลประโยชน์อย่างอื่นระหว่างคนกลุ่มในสังคม นโยบายนี้ก่อให้มีระบบผู้ได้ผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกิดขึ้นในรูปของใครได้รับและในความสูญเสียของใครประเด็นเหล่านี้คือปัญหา ข้อโต้แย้งในสังคมปัจจุบันตัวอย่างเช่น นโยบายภาษีอากรและสวัสดิการสังคมเป็นอาทิ ผลกระทบของการใช้อำนาจดุลพินิจบริหารนโยบาย

การใช้อำนาจดุลยพินิจมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน กลุ่มผลประโยชน์และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบของการใช้อำนาจนั้นอาจแบ่งออกได้ตามลักษณะของการใช้อำนาจนั้น ๆ อำนาจดุลยพินิจที่เกิดจากการใช้กฎหมายมาบังคับโดยทันที เพื่อมิให้ป้องกันมิให้ปัจเจกชน กลุ่มคณะบุคคลกระทำผิดกฎหมาย รัฐจะใช้อำนาจกฎหมายบังคับมิให้ผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ ทำผิดกฎหมาย เช่น ขายยาต้องห้าม การป้องกัน เรื่องมลภาวะต่าง ๆ (Pollution) ทั้งในน้ำ บนบก ในอากาศ หรือการออกกฎหมายบังคับใช้เรื่องการคุมกำเนิด การทำแท้ง การหย่าร้าง และความสัมพันธ์ทางเพศ เป็นต้น

ในสหรัฐฯ ตัวอย่างกฎหมายที่ใช้ป้องกันและควบคุมพฤติกรรมของประชาชนจะเห็นได้จากกรณี หน่วย FBI ทำหน้าที่เป็นตำรวจแห่งชาติปราบปรามพลเมืองที่ทำผิดกฎหมายหน่วยตรวจคนเข้าเมือง ตรวจสอบคนต่างด้าวที่จะเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หน่วยตรวจสอบอาหารและยา หรือควบคุมด้วยยาเสพติด ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชนหรือกรณีรัฐเข้าไป เกี่ยวข้องกับการป้องกันการผูกขาดทางธุรกิจ เช่น ธุรกิจประเภทคมนาคมขนส่งทางอากาศ การประกันอุตสาหกรรมการเดินเรือและขนส่ง

รัฐบาลยังเขามาเกี่ยวข้องกับกิจการต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์สาธารณะของสังคมหรือสินค้าสาธารณะ (Public Goods) ในกรณีนี้รัฐจะเป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในสังคม ในการที่จะอนุญาตให้ธุรกิจเข้ามาทำผลประโยชน์ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวมในสังคม ตัวอย่างเช่น กิจกรรมที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น กิจการสาธารณูปโภคทั้งหลาย ไฟฟ้า ประปา การคมนาคมขนส่ง โรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การที่รัฐเข้ามาควบคุมกิจการเหล่านี้ก็เสี่ยงกับปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพ ทางการบริหารมากพอสมควร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ รัฐวิสาหกิจไทยที่ส่วนใหญ่ประสบกับการขาดทุน การดำเนินกิจการของรัฐวิสาหกิจเมื่อเปรียบเทียบกับเอกชนแล้ว เห็นได้อย่างเด่นชัดว่าหย่อนประสิทธิภาพ ข้าราชการเข้ามาเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้กฎหมาย เป็นเครื่องมือในด้านให้ความปลอดภัยและดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยของประชาชน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้กฎหมายเรื่องเหล่านี้ได้แก่ การควบคุมเรื่องอุปโภค บริโภคเรื่องการใช้ยารักษาประชาชน เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนในประเทศไทยได้แก่ การที่รัฐบาลไทยเข้มงวดเกี่ยวกับการใช้สารต่าง ๆ ที่อาจเป็นพิษใน

อาหาร เช่น ไส้กรอกหรืออาหารประเภทที่คล้ายคลึงกันหรือกรณีเภสัชกรกับร้านขายยา กรณีแอปเปิลที่มีสารพิษผสมอยู่ และกรณีนมรังสีที่กระทรวงสาธารณสุขเข้ามาควบคุมอย่างเด็ดขาด เป็นต้น

การใช้ดุลยพินิจและบังคับใช้กฎหมายที่มิได้มีผลกระทบโดยตรงหรือทันทีต่อ ประชาชน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การใช้ดุลยพินิจเรื่องการเก็บภาษีอากรจากประชาชน การเก็บภาษีอากรเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารของรัฐบาลที่จะช่วยให้ ทรัพยากรทางการเงินของรัฐมีผลต่อการให้บริการต่อสังคม การเก็บภาษีอากรที่สำคัญคือ ภาษีทางตรง คือภาษีรายได้ที่เก็บโดยตรงจากประชาชนผู้เสียภาษี ภาษีชนิดนี้เก็บได้ง่ายกว่าภาษีโดยอ้อม

ข้าราชการอาจใช้ดุลยพินิจในทางที่ไม่สนองตอบต่อนโยบายหรือเป้าหมายของรัฐโดย ตรง เช่นการละเลยหรือเพิกเฉยต่อโครงการหรือนโยบายที่เสนอมาโดยฝ่ายการเมือง เช่น เก็บโครงการใส่ลิ้นชักไว้หรือหาวิธีการโยกโย้โดยจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมา พิจารณาใหม่ด้วยการใช้เทคนิคในการจัดตั้งกรรมการมาก ๆ และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่เสนอมา นอกจากนั้นข้าราชการอาจต่อต้านหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ต่อนโยบายของรัฐที่ตน เองไม่พอใจในรูปแบบต่างๆเช่นการออกข่าวต่อต้าน การออกใบปลิวเพื่อต่อต้านการโยกย้าย สับเปลี่ยนตำแหน่งทางการบริหารเป็นต้น

โดยสรุป ข้าราชการมีความผูกพันแบบสายเลือดกับการใช้อำนาจดุลยพินิจในการตัดสินใจวางนโยบายการนำนโยบายไปใช้ปฏิบัติและการประเมินผล ส่วนผลของการใช้ดุลยพินิจอย่างไม่มีขอบเขตและขาดคุณธรรมนั้นย่อมมีผลกระทบ โดยตรงต่อประชาชนและในรูปแบบแตกต่างกัน ข้าราชการในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการจัดสรร อำนาจและทรัพยากรที่มีผลกระทบต่อสังคมทั้งมวล ข้าราชการเข้ามามีบทบาทในการใช้อำนาจดุลยพินิจแทนนักการเมืองในเรื่องการ กำหนดนโยบาย ซึ่งผ่านระบบคณะที่ปรึกษาหรือเข้ามามีบทบาทโดยตรงในฐานะรัฐมนตรีเจ้ากระทรวง ข้าราชการประจำรับผิดชอบโดยตรงต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลอีกด้วยส่งผลให้เกิดการใช้ อำนาจดุลพินิจที่นำไปสู่การทุจริตคอรัปชั่นอย่างมากมายในสังคม

2.4 นโยบายการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (อังกฤษ: Royal Thai Police Headquarters) เป็นส่วนราชการไทยซึ่งเทียบเท่ากรม ไม่สังกัดกระทรวงใด หรือสำนักนายกรัฐมนตรี ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลกิจการตำรวจไทย ผู้บังคับบัญชาสูงสุดคือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2541 จากการโอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พล.ต.อ.ประทีป ตันประเสริฐ, 2553, อัดสำเนา)

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้ชื่อย่อสำหรับหนังสือราชการภายนอกในการติดต่อเป็นเอกสารราชการกับกระทรวง ทบวง กรม อื่น

ใด โดยใช้ชื่อย่อว่า ตช. และใช้ชื่อย่อสำหรับหนังสือราชการภายในสำหรับการติดต่อเป็นเอกสารราชการภายในหน่วยงานซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง โดยใช้ชื่อย่อว่า ตร. แต่สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไปมักเรียกขานชื่ออย่างย่อของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กันเองอย่างไม่เป็นทางการว่า สตช.สถานภาพหน่วยงาน พันธ์กิจ ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการระดับกรมมีฐานะเป็นนิติบุคคลขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยไม่อยู่ในสังกัดกระทรวงใด ๆ หรือสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) รักษาความปลอดภัยต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ

2) ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3) ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางอาญา

4)รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร

5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6) ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

7) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ ตามข้อ 1, 2, 3, 4 และ5 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.1 นโยบายทั่วไป

ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (อ้างในสำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, นโยบายการบริหารราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติปี พ.ศ.2557 หน้า, 2 – 20)

1) ปกป้องเทิดทูนและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) พัฒนาระบบและดำเนินการเฝ้าระวังตรวจสอบดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำผิดในการละเมิดสถาบันทุกด้านและดำเนินคดีโดยเด็ดขาด

3) เสริมสร้างความสำนึกของคนในชาติให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์

4) ส่งเสริมและสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างเต็มความสามารถโดยเฉพาะงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโครงการสุขศาลาพระราชทานศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริและงานจราจรในโครงการพระราชดำริ

5) พัฒนากลไกการถวายความปลอดภัยของสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4.2 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

1) ให้ความสำคัญในการควบคุมและลดความรุนแรงของอาชญากรรมที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินโดยเน้นคดีเกี่ยวกับทรัพย์ในที่สาธารณะที่กระทบกับความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนเช่นร้านสะดวกซื้อธนาคารร้านทองเป็นต้น

2) มุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมโดยการจัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงตามอำนาจหน้าที่และแหล่งมั่วสุมเพื่อตัดช่องโอกาสและไม่เป็นแหล่งบ่มเพาะอาชญากรรม

3) พัฒนาระบบงานสายตรวจให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพในการระงับเหตุและบริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว

4) พัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุ 191เพื่อเฝ้าระวังในการรับแจ้งเหตุและบริหารสถานการณ์สำคัญระดับจังหวัดและสถานีตำรวจเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงประชาชนและเป็นศูนย์ประสานงานกลางระหว่างหน่วยงานต่างๆ

5) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการสืบสวนเช่นระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ระบบบอกตำแหน่งพิกัด (GPS) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) การประยุกต์ใช้โปรแกรมใช้งานบนโทรศัพท์มือถือ

6) พัฒนาการเก็บบันทึกข้อมูลที่เกิดเหตุให้เป็นข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์อาชญากรรม

7) ดำเนินการวิเคราะห์อาชญากรรมในทุกระดับเพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์แนวโน้มแผนประทุษกรรมและนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมรวมทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความร่วมมือจากประชาชนในเว็บไซต์และสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

8) จัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่และเข้มงวดกวดขันในการปราบปรามอบายมุขอย่างจริงจัง

9) การปฏิบัติงานของตำรวจให้ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยบูรณาการทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีส่วนรับผิดชอบตามหลักการที่ว่าประชาชนคือตำรวจคนแรก

10) ผลักดันให้มีมาตรการทางกฎหมายระเบียบคำสั่งข้อบังคับที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนสถานประกอบการทุกประเภทส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเขตชุมชนและเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่น

2.4.3 การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

1) เพิ่มความเข้มในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามนโยบายรัฐบาลโดยยึดกฎหมายและหลักนิติธรรม

2) ระดมสรรพกำลังในการปราบปรามจับกุมผู้ผลิตผู้ค้าผู้ลำเลียงยาเสพติดในทุกระดับโดยเน้นผู้ค้ารายย่อยในชุมชนเครือข่ายและขยายผลการจับกุมทุกรายรวมทั้งการสืบสวนติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียาเสพติดโดยเน้นหมายจับค้างเก่า

3) ประสานความร่วมมือเพื่อดำเนินการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในเรือนจำอย่างจริงจัง

4) พัฒนาระบบการสืบสวนติดตามเส้นทางการเงินของเครือข่ายการค้ายาเสพติดทั้งภายในประเทศและเชื่อมโยงระหว่างประเทศเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

5) ดำเนินมาตรการยึดทรัพย์กับผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

6) ให้ความสำคัญในการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่เสี่ยงโดยจัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่และเข้มงวดกวดขันอบายมุขในพื้นที่อย่างจริงจังไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมและแพร่ระบาดยาเสพติด

7) ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดยาเสพติดในชุมชนสถานศึกษาและสถานประกอบการทุกประเภทรวมทั้งการพัฒนาครูตำรวจ D.A.R.E.

8) พัฒนาช่องทางในการแจ้งข่าวสารข้อร้องเรียนหรือเบาะแสผ่านทุกช่องทางโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีและวางระบบการรักษาความปลอดภัยของผู้แจ้งข้อมูล

9) เสริมสร้างความร่วมมือกับนานาประเทศในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

10) ดำเนินการทางอาญาและวินัยกับข้าราชการตำรวจที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

2.4.4 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมเฉพาะทาง

อาชญากรรมข้ามชาติให้มีการเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างระบบงานและบุคลากรรองรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.2556 งานของทุกหน่วยในการป้องกันปราบปรามและสืบสวนสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.5 การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

1) ป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวโดยการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน

2) ปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวด้วยการระดมกวาดล้างอาชญากรรมตามห้วงเวลาที่เหมาะสมโดยเฉพาะในพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

3) เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในท่าอากาศยานนานาชาติแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียวโดยจัดตั้ง Airport policeในท่าอากาศยานนานาชาติโดยเริ่มดำเนินการแห่งแรกที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

4) เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยวจัดตั้งศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยวประจำหน่วยงานจัดตั้งชุดปฏิบัติการช่วยเหลือ

นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงทันเหตุการณ์

5) กำหนดมาตรฐานการให้บริการและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

6) เตรียมความพร้อมพนักงานสอบสวนที่มีความรู้ด้านภาษาด้านงานสอบสวนเพื่อให้บริการและอำนวยความยุติธรรมให้กับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในพื้นที่ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

2.4.6 การป้องกันการก่อการร้าย

1) พัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลลายพิมพ์นิ้วมือของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจให้สามารถตรวจสอบข้อมูลลายนิ้วมือและบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศในการต่อต้านการก่อการร้าย

3) จัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่และเข้มงวดกวดขันในการปราบปรามอบายมุขทุกประเภทไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุมของชาวต่างชาติรวมทั้งตรวจสอบการประกอบอาชีพและการอยู่ในราชอาณาจักรของชาวต่างชาติให้เป็นไปตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

4) อาชญากรรมทางเทคโนโลยี

5) ศึกษาและนำระบบการตรวจจับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์โดยใช้เทคโนโลยีมาเสริมการปราบปรามและใช้มาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจัง

6) พัฒนาระบบการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Cyber Crime) ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนดโดยให้ความสำคัญเรื่องการเคารพสิทธิในการสื่อสารและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญ

7) เพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีการรวบรวมพยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์และนิติวิทยาศาสตร์ด้านคอมพิวเตอร์โดยพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรและจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

8) สร้างเครือข่ายทุกภาคส่วนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามทางอาชญากรรมทางเทคโนโลยี อาชญากรรมต่อเด็กสตรีและการค้ามนุษย์

9) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาและมีส่วนร่วมในการปราบปรามการค้ามนุษย์

10) มุ่งเน้นการตรวจแรงงานในสถานประกอบการกิจการอุตสาหกรรมรวมทั้งสถานบริการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (3) พัฒนาระบบการรับแจ้งเหตุของศูนย์รับแจ้งเหตุ (One Stop Crisis Center) เพื่อบูรณาการช่วยเหลือประชาชนในภาวะวิกฤติตามนโยบายรัฐบาล

11) เพิ่มประสิทธิภาพในการสอบสวนดำเนินคดีและยึดทรัพย์กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์อย่างจริงจังรวมทั้งสอบสวนขยายผลไปยังกลุ่มเครือข่ายของผู้อยู่เบื้องหลังกลุ่มผู้มีอิทธิพลต่างๆทุกกรณี

2.4.7 การบริหารจัดการอาชญากรรมเฉพาะทาง

1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้สามารถวิเคราะห์อาชญากรรมและนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและควบคุมสั่งการ

2) นำการวิเคราะห์อาชญากรรมและฐานข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาและใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยปฏิบัติรวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบทางเว็บไซต์ของทุกหน่วย

3) อำนวยการควบคุมกำกับดูแลตรวจสอบและสั่งการเพื่อให้มีการปฏิบัติตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาลเร่งด่วนอย่างจริงจัง

4) ให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับอาชญากรรมใหม่ๆหรืออาชญากรรมเฉพาะทางเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาชญากรรมเหล่านี้ได

2.4.8 ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

1) ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักกฎหมายระเบียบข้อบังคับมาตรการและข้อสั่งการโดยให้มีการจัดทำและพัฒนาคู่มือขั้นตอนกระบวนการทำงานและกำหนดหลักเกณฑ์กระบวนการทำงานให้มีมาตรฐานเปิดเผยขั้นตอนและระยะเวลาตามช่องทางสื่อสาร

2) ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างจริงจัง

3) ปลุกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมตำรวจเพื่อให้ข้าราชการตำรวจประพฤติปฏิบัติตนบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริตถูกต้องและมีค่านิยมมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายประหยัดตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

4) วางระบบป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่และกระบวนงานสำคัญและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรวมทั้งการให้ข้อเสนอในการปฏิบัติงาน

5) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบและข้อบังคับต่างๆเพื่อลดอำนาจในการใช้ดุลยพินิจของข้าราชการตำรวจในการอนุมัติอนุญาตฯลฯ

6) ร่วมสนับสนุนการบูรณาการหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการทุจริต

2.4.9 การพัฒนางานสถานีตำรวจและหน่วยบริการประชาชน

1) ให้ความสำคัญแก่สถานีตำรวจซึ่งถือเป็นหัวใจและยุทธศาสตร์ (จุดแตกหัก) ในการอำนวยความยุติธรรมการให้บริการและช่วยเหลือประชาชน

2) หัวหน้าสถานีตำรวจจะต้องศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักพื้นฐานในการปฏิบัติงานที่ดีของหัวหน้าสถานีตำรวจเพื่อพัฒนาให้สถานีตำรวจเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3) ให้สถานีตำรวจพิจารณาจัดตั้งหน่วยบริการประชาชนและหน่วยบริการประชาชนเคลื่อนที่เพื่อกระจายการบริการอย่างทั่วถึงตามสภาพพื้นที่และตอบสนองความต้องการของประชาชน

4) ขยายและเพิ่มช่องทางการให้บริการอย่างทั่วถึงเช่นการชำระค่าปรับคดีจราจรการรับแจ้งเหตุผ่านการสื่อสารสนเทศจุดรับแจ้งเหตุเคลื่อนที่เป็นต้น

5) พัฒนาบุคลากรของหน่วยงานบริการประชาชนให้มีจิตสำนึกในการให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคให้เกียรติโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

6) ให้ความสำคัญกับการกระจายทรัพยากรการบริหารไปยังสถานีตำรวจและหน่วยบริการประชาชน

7) ลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติในลักษณะการบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

8) สร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนในการให้บริการและช่วยเหลือประชาชน

2.4.10 บทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย

ภารกิจของตำรวจเป็นงานที่เป็นกลไกลการควบคุมทางสังคม (Social control) (พล.ต.อ. วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี 2554, หน้า, 54) อย่างหนึ่งในการให้สังคมคมดำรงอยู่ด้วยความสงบสุข ปลอดภัย ตรงความหมายที่ว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ”การดำเนินงานและการปฏิบัติงานของตำรวจค่อนข้างเป็นงานควบคุมให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม (Social Norm) งานของตำรวจจึงมีขอบเขตที่กว้างขวาง

สำหรับประเทศไทยนั้นตามระเบียบการตำรวจได้กำหนดไว้ว่า ตำรวจมีอำนาจตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ตามยุคตามสมัยต่างๆกระจัดกระจายอยู่ในตัวบทกฎหมายบ้าง ในประกาศพระบรมราชโองการบ้าง ในกฎเสนาบดีบ้าง และในระเบียบข้อบังคับต่างๆบ้างซึ่งกล่าวสรุปแล้ว ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1)ตำรวจในฐานะเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในราชอาณาจักร

2) ตำรวจในฐานะเป็นผู้รักษากฎหมาย มีหน้าที่ป้องกันมิให้ผู้ละเมิดกฎหมายมหาชน ถ้าผู้ใดละเมิดก็มีอำนาจหน้าที่สืบสวน จับกุม ตรวจค้น และปราบปราม นำตัวตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายในความผิด

3) ตำรวจในฐานะข้าราชการพลเรือน นอกจากจะต้องปฏิบัติราชการตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและมอบหมายไว้แล้วยังต้องปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆไปดุจเดียวกับข้าราชการพลเรือน

4) ตำรวจในฐานะเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน

5) ตำรวจเมื่ออยู่ในฐานะตำรวจสนาม มีหน้าที่ป้องกันและต่อสู้กับข้าศึกทั้งในเขตที่ทำการและนอกเขตทำการและนอกเขตและมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามที่ทางราชการมอบหมายและกำหนดเป็นครั้งคราว

งานของตำรวจที่กล่าวมาแล้วทั้งมวล ก็เพื่อให้สังคมและชุมชนบรรลุเป้าหมายสูงสุดความสงบสุขของสังคมและชุมชน นั่นก็หมายความว่า ตำรวจมีประสิทธิภาพสูงสุดในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชน

2.4.11 บทบาทหน้าที่ทั่วไปนโยบายกับการเมือง

ข้าราชการตำรวจในฐานะข้าราชการพลเรือน นอกจากจะต้องปฏิบัติราชการตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและมอบหมายไว้แล้วยังต้องปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆไปดุจเดียวกับข้าราชการพลเรือนข้าราชการตำรวจจึงมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย เช่นการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิของตนเข้าใจในกฎหมายการเลือกตั้งตั้งในระดับต่างๆ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดำเนินการตามนโยบายของสำนักนักงานตำรวจแห่งชาติให้ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือปฏิบัติคือ การให้ข้าราชการตำรวจวางตัวให้เป็นกลางทางการเมืองทำให้ข้าราชการตำรวจไม่สามารถแสดงออกตามสิทธิเท่าที่ควร เป็นไปตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิเสรีภาพรวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ เช่น ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นที่ปรึกษาของราชการการเมืองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับระเบียบวินัยซึ่งระบุให้ข้าราชการตำรวจวางตัวเป็นกลางทางการเมืองจึงมีการกำหนดบทบาทให้ข้าราชการตำรวจวางตัวเป็นกลางให้ชัดเจน ว่ามีในกรณีใดบ้าง เพื่อให้ได้ใช้ดุลยพินิจในการตัดสินในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.5 สภาพพื้นที่ที่ทำการวิจัย

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

1) สถานที่ตั้ง

สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พุทธศักราช 2471 อาคารที่ทำการสถานีหลังแรกเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวทรงมะนิลา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ถนนศรีโกสุม ตำบลหัวขวาง มีสิบตำรวจตรีชม ศรีสมบัติ เป็นหัวหน้าสถานีคนแรก

เมื่อปี พ.ศ. 2521 กรมตำรวจได้จัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างสถานีตำรวจหลังใหม่ขึ้นเป็นอาคารไม้ 2ชั้น ตามแบบแปลนของกรมตำรวจ ซึ่งก็คืออาคารที่ทำการ ปัจจุบันถูกรื้อถอนรอการก่อสร้างอาคารทดแทนยังไม่แล้วเสร็จ โดยใช้อาคารที่ทำการของ สปอ.เดิมเป็นที่ทำการชั่วคราวสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย, (บรรยายสรุปสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปี 2558)
ที่ตั้งของสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อยู่ในเขตเทศบาลอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 27 กิโลเมตร ไปทางทิศเหนือจังหวัดมหาสารคาม มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ อำเภอเชียงยืนและอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก ติดกับ อำเภอเมืองมหาสารคาม และอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ทิศใต้ ติดกับ อำเภอบรบือ อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก ติดกับ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

ทางหลวงแผ่นดิน 3 สาย คือ

1. สายมหาสารคาม – ท่าพระ จังหวัดขอนแก่น
2. สายโกสุมพิสัย – เชียงยืน
3. สายโกสุมพิสัย – บ้านโสกขุ่น อำเภอกุดรัง

2) สถานภาพกำลังพล

ข้าราชชั้นสัญญาบัตร

ผกก.	1 นาย
พงส.ผทค.	1 นาย
รอง.ผกก.	2 นาย
พงส.ผนพ.	1 นาย
พงส.ผนก.	4 นาย
สว.	3 นาย
พงส.	3 นาย
รอง สว.	10 นาย
นายตำรวจเลื่อนไหล	29 นาย
รวมระดับชั้นสัญญาบัตร	54 นาย

ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

งานธุรการ 1 นาย
งานป้องกันปราบปราม 68 นาย
งานสอบสวน 3 นาย
งานสืบสวน 11 นาย
งานจราจร 9 นาย
ไปช่วยราชการ 2 นาย
รวมระดับชั้นประทวน 94 นาย
รวมทั้งหมด 148 นาย

3)อาคารที่ทำการและบ้านพัก

บ้านพักราชการ

ที่ดิน 1 แปลงทะเบียนหมายเลขที่ มค700 ตั้งอยู่ถนนศรีโกสุม หมู่ที่ 2 ต.หัวขวาง อ.โกสุมพิสัย จว. มหาสารคาม เนื้อที่ 8 ไร่ 1 งาน 90.7 ตารางวา ยกให้โดยคณะกรรมการอำเภอโกสุมพิสัย เมื่อปี พ.ศ. 2472

สิ่งปลูกสร้าง

(1) อาคารที่ทำการ สภ.โกสุมพิสัย จำนวน 1 หลัง

(2) บ้านพักนายตำรวจ จำนวน 3 หลัง

(3) เรือนแถวห้องพัก จำนวน 6 คูหา 60 หน่วย

(4) อาคารที่ทำการงานป้องกันปราบปราม จำนวน 1 หลัง

(5) โรงเก็บรถ จำนวน 1 หลัง

(6) หอประชุม จำนวน 1 หลัง

4)การพาณิชย์

สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ จำนวน 13 แห่ง

ธนาคาร 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารกสิกรไทย

สหกรณ์ 1 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรอำเภอโกสุมพิสัย

2.5.2 สภาพสังคม

1) ประชากร 119,121 คน เป็นชาย 59,214 คน เป็นหญิง 59,907 คน ความหนาแน่นเฉลี่ยต่อพื้นที่ 143 คน/1 ตารางกิโลเมตร

2) สถานที่ราชการ

(1) ที่ว่าการอำเภอโกสุมพิสัย

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอโกสุมพิสัย

(3) สถานีตำรวจภูธรอำเภอโกสุมพิสัย

(4) สหกรณ์การเกษตรอำเภอโกสุมพิสัย

(5) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโกสุมพิสัย

(6) โรงพยาบาลอำเภอโกสุมพิสัย

(7) สหกรณ์การเกษตรอำเภอโกสุมพิสัย

(8) ที่ดินจังหวัดมหาสารคาม สาขาอำเภอโกสุมพิสัย

(9) สถานีอุตุนิยมวิทยา

(10) สำนักงานไฟฟ้าอำเภอโกสุมพิสัยสำนักงานบริการโทรศัพท์โกสุมพิสัย

(11) สำนักงานการประปาโกสุมพิสัย

(12) สำนักงานไปรษณีย์โทรเลขโกสุมพิสัย

2.5.3สภาพเศรษฐกิจ

โครงสร้าง / รายได้ประชากร เศรษฐกิจอำเภอโกสุมพิสัย ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่นทำนา ทำไร่อ้อย ไร่มัน ลักษณะพื้นเป็นทุ่งนาอยู่ติดแม่น้ำชีผ่าน ประชาชากรปลูกข้าวเป็นส่วนใหญ่

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมือง”ไว้หลายท่าน ซึ่งมีลักษณะการมีส่วนร่วมเหมือนและแตกต่างกัน พอยกมากล่าวได้คือ

นิคม อินทรอักษร (2551,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 8 อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 8 อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะรัฐบาลควรสนับสนุนให้ข้าราชการตำรวจเข้าใจและมีกิจกรรมให้ข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ประชาชนที่ร่วมชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามสิทธิเสรีภาพแล้ว ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ด.ต.สมชาย ศรีโยธา (2551,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี ที่มีชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี ได้แก่ ควรร่วมกับประชาชนในตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง และควรร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน

ร.ต.ท.เกรียงศักดิ์ จันทร์แดง (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง“การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี” พบว่า ข้าราชการมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ ได้แก่ การศึกษาและการรับรู้ทางการเมือง ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ ได้แก่ อายุ เพศ รายได้ต่อเดือน ระดับชั้นยศ สถานภาพสมรสและเขตที่อยู่อาศัย

ร.ต.ท.สมศักดิ์ แสงโสพิศ (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ที่มีระดับชั้นยศระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจทุกนายควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่การซื้อสิทธิ์ขายเสียง ควรเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับทางราชการ หรือในการเดินขบวนประท้วงหรือร่วมคัดค้าน นโยบายที่ไม่ถูกต้องและเป็นธรรม ร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยการเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ประชาชนและการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆที่จัดทำไว้

พ.ต.ท.ประดิษฐ์ เลิศจันทร์ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานตำรวจภูธรภาค 5 ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่า ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองอื่นๆส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการควบคุมตรวจสอบทางการเมือง ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาและระดับชั้นข้าราชการตำรวจต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ส่วนข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ปัญหาพบว่า สถานที่ทำงานอยู่นอกหน่วยการใช้สิทธิเลือกตั้ง การเป็นข้าราชการตำรวจทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเปิดเผย สื่อส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอทางการเมืองด้านเดียว นักการเมืองและพรรคการเมืองยังมีอิทธิพลต่อข้าราชการ และพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองเกรงว่าจะผิดจะผิดระเบียบ วินัย หรือกฎหมาย แนวทางแก้ไขปัญหา พบว่า ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเต็มที่ ผู้บังคับบัญชาไม่ควรชี้นำหรือกลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชาที่ไม่เห็นด้วยในทางการเมือง หน่วยงานควรส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมกระตุ้นในลักษณะต่างๆเพื่อให้สมาชิกของหน่วยเห็นความสำคัญทางการเมืองในฐานะพลเมืองระบอบประชาธิปไตยผู้บังคับบัญชาไม่ควรห้ามหรือขัดขวางเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงออกหรือเคลื่อนไหวเพื่อตรวจสอบในทางการเมืองหากไม่เป็นการผิดระเบียบหรือผิดกฎหมายผู้บังคับบัญชาไม่ควรห้ามหรือแสดงไม่พอใจเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงออกในทางตรงกันข้ามหรือไม่เห็นด้วยกับผู้บังคับบัญชาในทางการเมือง

1) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง พบว่าด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจการทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย ด้านการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับมากและด้านการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพทางสมรส อาชีพ รายได้ มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

3) ปัญหา ได้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ถูกปิดกั้นไม่ให้รับรู้ข่าวสารตามความเป็นจริงจากสื่อ ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองน้อยมากไม่ให้ความสำคัญต่อจากกิจกรรมทางการเมืองเกิดความเบื่อหน่ายในการเลือกตั้ง

4) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การเข้าร่วมชุมนุมทางประท้วงการเมือง ประชาชนที่ร่วมชุมนุมประท้วงโดยสงบและปราศจากอาวุธตามสิทธิเสรีภาพ ใช้สติปัญญา ไม่ใช้อารมณ์ ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นจนเกิดปัญหาส่วนร่วม รัฐควรแก้ไขปัญหาโดยรักษาความสงบเรียบร้อยตามหลักสากล อบรมพัฒนาคุณภาพผู้ปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อไม่ให้การสูญเสียหรือทรัพย์สินเสียหาย

ด.ต. ปราโมทย์ จันทร์รุ่งเรือง (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ผลการเปรียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีระดับชั้นยศระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันพบว่าข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่มีระดับชั้นยศระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายที่มีอายุและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับทางราชการ หรือในการคัดค้าน นโยบายที่ไม่ถูกต้องและเป็นธรรม ควรเป็นแบบอย่างประชาชนในการไม่การซื้อสิทธิ์ ขายเสียง ควรเข้าร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ในการให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยกฎหมายการเลือกตั้ง สิทธิและหน้าที่ประชาชนตามกฎหมายการเลือกตั้งเป็นต้น

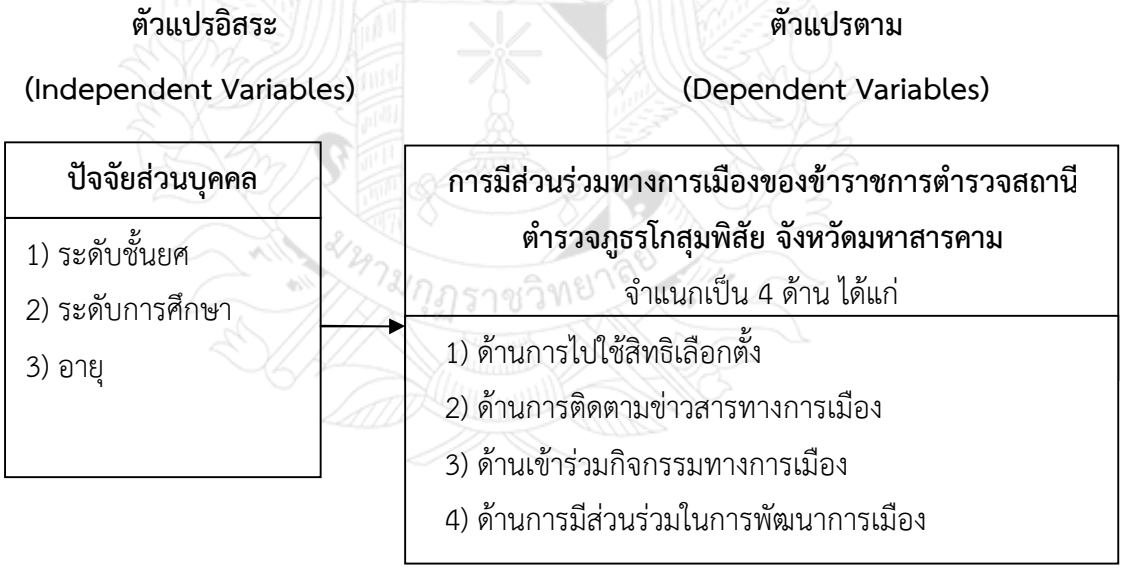
ด.ต.บรรจบ แก้วหน่อ (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”ผลศึกษาพบว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่โดยรวม อยู่ในระดับมาก1) ด้านแสดความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่แรงจูงใจในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและด้านเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าข้าราชการตำรวจที่มี ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะรัฐบาลควรสนับสนุนให้ข้าราชการตำรวจเข้าใจและมี

กิจกรรมให้ข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ประชาชนที่ร่วมชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามสิทธิเสรีภาพแล้ว ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษา ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการร่วมรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตย และด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการให้ความรู้ในการเลือกตั้ง ในการวิเคราะห์งานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับ ลักษณะในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทำให้ได้ทราบถึงลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง และทราบถึงการแบ่งลักษณะกิจกรรมทางการเมือง โดยผู้วิจัยในครั้งนี้ได้นำระดับและลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตามแนวคิดของ มิลแบรธ (Milbrath) และนี และเวอร์บา (Nie and Verba) เป็นตัวแปรตามในการศึกษาวิจัย

2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดรูปแบบและกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ มิลแบรธ (Milbrath, 1975, p. 116-117) (อ้างใน ชาคริต แสนคำปัน, 2554, หน้า 19-20) และแนวคิดของ นี และเวอร์บา (Nie and Verba1975, p. 116-117 อ้างใน ธนศักดิ์ ศักดิ์ทอง, 2551, หน้า 65-66) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นสามด้าน ดังภาพประกอบที่ 2.1

ภาพประกอบที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 ประชากร (Population)

ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 148 นาย

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (ยุทธ ไกยวรรณ์ และกุสุมา ผลาพรม, 2553, หน้า 122) คือ

สูตร $$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

ในเมื่อ n หมายถึง ขนาดตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนทางสถิติกำหนดไว้ร้อยละ 5 หรือ .05

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{148}{1 + 148\ (.05)^2}$$

$$n = \frac{148}{\qquad}$$

$$n = \frac{148}{1 + 148\ (.0025)}$$

$$n = \frac{148}{1 + 0.370}$$

$$n = \frac{148}{1.370}$$

$$= 108.030$$

ตัดทศนิยมให้เป็นจำนวนเต็มได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างตามลำดับ ดังนี้

3.2.1 เมื่อผู้วิจัยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 108 คน แล้วนำมาหาอัตราส่วนของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย (Proportional to Size) เพื่อหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้ชั้นยศเป็นตัวแปรควบคุม (Control Variable) แยกแต่ละระดับชั้นยศและอายุ ตามสูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548, หน้า 19)

$$n_1 = \frac{Ni}{N} \times n$$

เมื่อ n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับชั้นยศ

Ni แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละกลุ่มชั้นยศและอายุ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นยศ และอายุ

อายุ	ประชากร/ระดับชั้นยศ		รวม	กลุ่มตัวอย่าง/ระดับชั้นยศ		รวม
	ชั้นประทวน	ชั้นสัญญาบัตร		ชั้นประทวน	ชั้นสัญญาบัตร	
ไม่เกิน 40 ปี	14	10	24	10	7	17
41- 50 ปี	76	12	86	57	10	67
เกิน 50 ปี	4	32	38	2	22	24
รวมทั้งสิ้น	**94**	**54**	**148**	**69**	**39**	**108**

3.2.2 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก (Lottery Technique) ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1) เขียนรายชื่อข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จำนวน 148 คน ม้วนสลากลงในกล่อง

2) จับสลากรายชื่อในกล่อง จดบันทึกรายชื่อ แล้วม้วนกระดาษลงในกล่องเช่นเดิม เพื่อให้รายชื่อในกล่องมีโอกาสเลือกเท่าเทียมกัน

3) จับสลากตามประชากรที่มีระดับชั้นยศ และอายุที่ปรากฏตามตารางที่ 3.1 จนได้ตัวอย่างครบถ้วน จำนวน 108 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยโครงสร้างแบบสอบถาม จำแนกเป็นสามตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Questionnaire) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหามารคาม ประกอบด้วยสี่ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็นห้าระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 121) ดังนี้

5	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้

2) ร่างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ นิยามศัพท์เฉพาะ สมมติฐาน และกรอบแนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้

3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบการกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้าง (Construct Validity) เนื้อหา (Content Validity) และถ้วยคำภาษา (Wording) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item objective Congruence = IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

(1) รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหา
- วุฒิการศึกษาการศึกษา กศ.บ., ร.ม. (การปกครอง)
- ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(2) ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล
- วุฒิการศึกษา ปร.ด (วัฒนธรรมศาสตร์)
- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(3) พันตำรวจเอกวิโรจน์ สีน้ำเงิน

- เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
- วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- ตำแหน่ง หัวหน้างานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย

เพื่อตรวจสอบในด้านความตรงของเนื้อหา รูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง และความเหมาะสมของการใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง = 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ฉ)

5) การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย

จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเท่ากับ 0.89 คือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\frac{\left\{1-\Sigma S_i^2\right\}}{S_t^2}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

k แทน จำนวนของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3) นำเครื่องมือที่ทดลองใช้แล้วนำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ก่อนนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4) จัดพิมพ์เครื่องมือเป็นฉบับจริงและนำไปใช้เก็บรวมรวมข้อมูลต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เสนอผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน และได้รับแบบสอบถามคืนสมบูรณ์ครบถ้วนทั้ง 108 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3) ตรวจสอบการตอบแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

2) นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3) นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวมทั้งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุ วิเคราะห์โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหามารคาม ประกอบด้วยสี่ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง วิเคราะห์โดยการใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายข้อมูล ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 แปลความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 แปลความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 แปลความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 แปลความว่า การมีส่วนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 แปลความว่า การมีส่วนส่วนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมานฯ (Inferential Statistic)

1) สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent t-test) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละด้าน

2) สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 และข้อ 3 คือ เปรียบเทียบข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษา และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอดังนี้

1) แยกคัดกรอง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในแต่ละด้าน

2) นำข้อเสนอแนะ ตามข้อ 1 มาแจกแจงความถี่

3) สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในแต่ละด้าน

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.7.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α- Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 117) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left[1-\frac{\sum s_i^t}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P หมายถึง ร้อยละ

f หมายถึง ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N หมายถึง จำนวนความถี่ทั้งหมด

3) ค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 103)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) มีสูตรการคำนวณดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 104)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนคน

X หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

X^2 หมายถึง ผลรวมกำลังสองของคะแนนในกลุ่ม

5) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง 2 กลุ่มใช้ t-test และ 3 กลุ่มใช้ F-test (One-way ANOVA)

5.1ค่า t-test (Independent Sample t-test) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 109)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t หมายถึง ค่าที-เทสต์ (t-test Independent) โดยที่ df = n_1+n_2-2

$\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

N_1, n_2 หมายถึง จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ (F-test) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 115)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

$MS_{(B)}$ หมายถึง ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square between Groups)

$MS_{(w)}$ หมายถึง ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square within Groups)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\overline{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม (t-test)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม (F-test)
SS	หมายถึง	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	หมายถึง	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
Sig	หมายถึง	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Significant)
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบมีการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 108 คน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไป คือ ระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุ ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1-4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับชั้นยศ		
ชั้นประทวน	69	63.89
ชั้นสัญญาบัตร	39	36.11
2. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	26	24.07
ปริญญาตรี	60	55.56
สูงกว่าปริญญาตรี	22	20.37
3. อายุ		
ไม่เกิน 40 ปี	17	15.74
41- 50 ปี	67	62.04
เกิน 50 ปี	24	22.22
รวม	108	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 63.89 และเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 36.11มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 24.07 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 20.37 และมีอายุระหว่าง 41- 50 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 62.04 รองลงมาคือ อายุเกิน 50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และอายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.74 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏผลการวิจัยดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน (n = 108)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.59	0.71	3	มาก
2. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.65	0.57	2	มาก
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.70	0.51	1	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	3.53	0.60	4	มาก
รวม	**3.62**	**0.60**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ (n = 108)

ข้อ	ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ	3.64	0.68	1	มาก
2.	แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน	3.54	0.74	5	มาก
3.	ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาลจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ต	3.62	0.67	2	มาก
4.	รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากการประชุมสภาจากการดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุ	3.60	0.76	3	มาก
5.	ติดตามการหาเสียงและรับฟังการหาเสียงของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.56	0.70	4	มาก
	รวม	**3.59**	**0.71**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 ที่ว่า “รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ” รองลงมาคือ ข้อ 3 ที่ว่า “ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาลจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ต” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน”

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมและรายข้อ (n = 108)

ข้อ	ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.68	0.51	2	มาก
2	ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา	3.72	0.62	1	มาก
3	กรณีมีเหตุที่จะไม่สามารถไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ไปให้แจ้งเหตุตามวันและเวลาที่กำหนด	3.66	0.60	3	มาก
4	ร่วมติดตามผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	3.64	0.54	4	มาก
5	ได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง	3.56	0.59	5	มาก
	รวม	**3.65**	**0.57**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา” รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “ได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง”

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมและรายข้อ (n = 108)

ข้อ	ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	ได้เข้ารับฟังปราศรัยหาเสียง การแกลงนโยบายของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ภาครัฐจัดให้ผู้สมัคร	3.66	0.62	4	มาก
2	ชักชวนชาวบ้านและเพื่อนร่วมงาน ไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแถลงนโยบายของพรรคการเมืองที่มีการปราศรัยในที่สาธารณะ	3.70	0.51	3	มาก
3	เข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ	3.72	0.46	2	มาก
4	มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ	3.78	0.42	1	มาก
5	ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้	3.64	0.55	5	มาก
	รวม	**3.70**	**0.51**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” รองลงมาคือ ข้อ 3 ที่ว่า “เข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้”

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยรวมและรายข้อ (n = 108)

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1	มีส่วนร่วมในการชักชวน กระตุ้น สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมประชุม แก้ไขปัญหาในชุมชน	3.52	0.54	4	มาก
2	มีส่วนร่วมในการแสดงประชามติที่ภาครัฐจัดขึ้น เพื่อเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.53	0.66	3	มาก
3	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น	3.55	0.55	2	มาก
4	มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น	3.56	0.62	1	มาก
5	การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน	3.51	0.63	5	มาก
	รวม	**3.53**	**0.60**	**-**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งห้าข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น” รองลงมาคือ ข้อ 3 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่มองค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน”

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบมีการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษาและอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.7-4.14

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นยศ (n=108)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย	ระดับชั้นยศ (n=108)					
	ชั้นประทวน (n= 69)			ชั้นสัญญาบัตร (n=39)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.56	0.72	มาก	3.62	0.70	มาก
2. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.63	0.58	มาก	3.67	0.56	มาก
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.68	0.53	มาก	3.72	0.49	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	3.52	0.61	มาก	3.54	0.59	มาก
รวม	**3.60**	**0.61**	**มาก**	**3.64**	**0.59**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยชั้นสัญญาบัตร มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชั้นประทวน ตามค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีดังนี้

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยชั้นสัญญาบัตร มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชั้นประทวนตามค่าเฉลี่ย

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยชั้นสัญญาบัตร มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชั้นประทวนตามค่าเฉลี่ย

ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยชั้นสัญญาบัตร มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชั้นประทวนตามค่าเฉลี่ย

ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยชั้นสัญญาบัตร มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชั้นประทวนตามค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 4.8 **แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นยศ (n=108)**

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย	ระดับชั้นยศ (n=108)					
	ชั้นประทวน (n= 69)		ชั้นสัญญาบัตร (n=39)		t	Sig
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.56	0.72	3.62	0.70	-1.15	.10
2. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.63	0.58	3.67	0.56	-0.22	.14
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.68	0.53	3.72	0.49	-0.83	.25
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	3.52	0.61	3.54	0.59	-0.91	.16
รวม	**3.60**	**0.61**	**3.64**	**0.59**	**-0.29**	**.59**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา (n=108)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย	ระดับการศึกษา (n=108)					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (n=26)		ปริญญาตรี (n=60)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=22)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.62	0.70	3.60	0.71	3.55	0.72
2. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.68	0.53	3.67	0.61	3.60	0.57
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.72	0.48	3.71	0.54	3.67	0.51
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	3.54	0.57	3.54	0.62	3.51	0.61
รวม	**3.64**	**0.57**	**3.63**	**0.62**	**3.58**	**0.60**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีดังนี้

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา (n=108)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	0.15	0.93	.14
	ภายในกลุ่ม	16.80	105	0.16		
	รวม	**17.10**	**107**			
2. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.32	2	0.16	0.80	.42
	ภายในกลุ่ม	21.00	105	0.20		
	รวม	**21.32**	**107**			
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	0.55	.70
	ภายในกลุ่ม	18.90	105	0.18		
	รวม	**19.10**	**107**			
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	0.88	.62
	ภายในกลุ่ม	26.25	105	0.25		
	รวม	**26.69**	**107**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.28	2	0.14	1.16	.27
	ภายในกลุ่ม	12.60	105	0.12		
	รวม	**12.88**	**107**			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ(n=108)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย	อายุ (n=108)					
	ไม่เกิน 40 ปี (n=17)		41- 50 ปี (n=67)		เกิน 50 ปี (n=24)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.54	0.71	3.63	0.70	3.60	0.72
2. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.60	0.61	3.69	0.53	3.66	0.57
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.67	0.54	3.73	0.48	3.70	0.51
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	3.51	0.62	3.56	0.57	3.52	0.61
รวม	**3.58**	**0.62**	**3.65**	**0.57**	**3.62**	**0.60**

จากตารางที่ 4.11 พบว่าข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน ส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41- 50 ปี, อายุเกิน 50 ปี และอายุไม่เกิน 40 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ดังนี้

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน ส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41- 50 ปี, อายุเกิน 50 ปี และอายุไม่เกิน 40 ปี

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน ส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41- 50 ปี, อายุเกิน 50 ปี และอายุไม่เกิน 40 ปี

ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน ส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41- 50 ปี, อายุเกิน 50 ปี และอายุไม่เกิน 40 ปี

ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน ส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ อายุ 41- 50 ปี, อายุเกิน 50 ปี และอายุไม่เกิน 40 ปี

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ (n=108)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.58	2	0.29	0.85	.34
	ภายในกลุ่ม	35.70	105	0.34		
	รวม	**36.28**	**107**			
2. . ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	0.93	.16
	ภายในกลุ่ม	31.50	105	0.30		
	รวม	**32.06**	**107**			
3. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.32	2	0.16	0.88	.61
	ภายในกลุ่ม	18.90	105	0.18		
	รวม	**19.22**	**107**			
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.20	0.95	.26
	ภายในกลุ่ม	22.05	105	0.21		
	รวม	**22.45**	**107**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	0.78	0.67
	ภายในกลุ่ม	24.15	105	0.23		
	รวม	**24.51**	**107**			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน ส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.13 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ข้อ	ข้อเสนอแนะ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ความถี่ (f)
1	ข้าราชการตำรวจควรผู้ให้ข้อมูลที่เป็นจริงทางการเมืองกับประชาชน	15
2	ควรร่วมมือกันในการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	10
	ข้อเสนอแนะ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	
1	ข้าราชการตำรวจควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง	26
2	ควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง	2
	ข้อเสนอแนะ ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	
1	ควรร่วมกับประชาชนในตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลที่ไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้	20
2	ควรชักชวนครอบครัว คนรู้จักไปเลือกตั้ง	5
	ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง	
1	ควรร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน	24
2	ควรจัดทำโครงการตำรวจสัญจรในการส่งเสริมประชาธิปไตย	10

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรผู้ให้ข้อมูลที่เป็นจริงทางการเมืองกับประชาชน และควรร่วมมือกันในการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ได้แก่ ควรร่วมกับประชาชนในตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลที่ไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้ และควรชักชวนครอบครัว คนรู้จักไปเลือกตั้ง

ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ได้แก่ ควรร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยการเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน และควรจัดทำโครงการตำรวจสัญจรในการส่งเสริมประชาธิปไตย

โดยสรุป ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตามความถี่จากสูงสามอันดับแรก ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง ควรร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน และควรร่วมกับประชาชนในตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลที่ไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม, 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน, และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 148 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของยามาเน (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน โดยการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก (Lottery Method) แบบทดแทนจากบัญชีรายชื่อข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ .89 และแบบสอบถามปลายเปิดเข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และF-test (One-way ANOVA) ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงและลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ซึ่งสรุปการวิจัยตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 108 คน ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน คิดเป็นร้อยละ 63.89 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.56 และมีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.04

5.1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลได้ดังนี้

พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1)ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 ที่ว่า “รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน”

2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “ได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง”

3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้”

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน”

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบมีการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน ตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ข้าราชการตำรวจควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง ควรร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตย การเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของประชาชน และควรร่วมกับประชาชนในตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลที่ไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ข้าราชการตำรวจ ให้ความสำคัญกับการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมือง สถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาล จากสื่อต่าง ๆ จากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ต ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยมีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เช่น การทำความสะอาดวัด สถานที่ราชการต่างๆ เป็นต้น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ**ชลัช จงสืบพันธ์** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “ลักษณะการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในระบบการเมือง ซึ่งมีจุดหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศ การกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ รวมทั้งการกระทำต่างๆเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน” ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ**ด.ต.บรรจบ แก้วหน่อ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลศึกษาพบว่า ข้าราชการตำรวจ มีส่วนร่วมทางการเมืองของ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการ

เมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ข้าราชการตำรวจ ให้ความสำคัญกับการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมือง สถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาล จากสื่อต่าง ๆ จากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และติดตามการหาเสียงและรับฟังการหาเสียงของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ**นรนิติ เศรษฐบุตร** กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะต้องเป็นการกระทำที่มุ่งหวังอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าเป็นการกระทำที่ไม่หวังที่จะมีอิทธิพลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือ เลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้และก็ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม” ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ด.ต. ปราโมทย์ จันทร์รุ่งเรือง** ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ มีการรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ**สถาบันพระปกเกล้า** ได้เสนอ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมือง ว่า การติดตามข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การแลกเปลี่ยน การรับรู้ข่าวสาร การให้ความสนใจและการติดตามข่าวสารข้อมูล ความเป็นไปต่าง ๆ ของสังคมการเมือง การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับข่าวทางการเมืองกับเพื่อนๆ การติดตามข่าวสารตามสื่อมวลชนประเภทวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บทความ วารสาร เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ในประเด็นที่ว่า “รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ” อยู่ในระดับมาก และมีค่าแปลผลมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2 ที่ว่า “แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติมีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับ

บุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ ทั้งอาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการตำรวจ เป็นข้าราชการจึงต้องเป็นกลางทางการเมือง ซึ่งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน อาจถูกมองว่าไม่มีความเป็นกลางทางการเมืองหรือเป็นฝักใฝ่ทางทางการเมือง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ในประเด็นที่ว่า “แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน” อยู่ในระดับมาก และมีค่าแปลผลน้อยกว่าข้ออื่นๆ

2) ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวม อยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยข้าราชการตำรวจได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมติดตามผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสอดคล้องกับแนวคิดของ**สถาบันพระปกเกล้า** ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองเกี่ยวกับ**การไปใช้สิทธิ์การเลือกตั้ง** หมายถึง การที่ประชาชนออกไปเลือกใช้สิทธิ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่ เพื่อเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารองค์กรต่างๆ และแต่ละท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ และยังสามารถที่จะเลือกตัวแทนอีกส่วนหนึ่ง เพื่อเข้าไปทำหน้าที่อนุมัติงบประมาณเพื่อใช้พัฒนาท้องถิ่นนั้นๆ และคอยตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารที่ได้เลือกเข้าไปได้อีกด้วย ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**ร.ต.ท.สมศักดิ์ แสงโสพิศ** ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 ที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ทุกนายออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สอดคล้องกับแนวคิดของ

เวอร์บา ไนและคิม ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ว่า การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมของแต่ละบุคคลในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการปกครอง สิทธิในการเลือกตั้งจึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการเข้าร่วมในรูปแบบกิจกรรมอื่นๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้เช่น 4 ปีต่อครั้ง จึงทำให้ความรู้สึกสร้างสรรค์ของคนมีน้อยมาก ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในประเด็นที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา” อยู่ในระดับมาก และมีค่าแปลผลมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง”**ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความความสำคัญกับการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งข้าราชการตำรวจได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งทุกครั้ง แต่ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ส่วนมากได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอยู่แล้ว ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในประเด็นที่ว่า “ได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง” อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าแปลผลน้อยกว่าข้ออื่นๆ

3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยข้าราชการตำรวจได้เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ ชักชวนชาวบ้านและเพื่อนร่วมงาน ไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแถลงนโยบายของพรรคการเมืองที่มีการปราศรัยในที่สาธารณะ และได้เข้ารับฟังปราศรัยหาเสียง การแกลงนโยบายของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ภาครัฐจัดให้ผู้สมัคร สอดคล้องกับแนวคิดของ**ทิพาพร พิมพิสุทธิ์** กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มของตน และโดยที่การมีส่วนร่วมในทางการเมืองเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ควรที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนในทุกระดับมีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ**ด.ต. ปราโมทย์ จันทร์รุ่งเรือง** ได้วิจัยเรือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความสำคัญกับการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนได้จัดกิจกรรมทางการเมือง เช่น การรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ **วิระดา สมสวัสดิ์** ได้กล่าวว่า ทฤษฎีทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ”บรรดากิจกรรมทั้งหลายที่มีขึ้นเพื่อชักจูงการตัดสินใจของรัฐบาลและชุมชน กิจกรรมเหล่านี้ มีตั้งแต่ลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์ การทำงานในพรรคการเมือง กิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น และแม้กระทั้งประท้วง จะโดยใช้ความรุนแรงหรือไม่ก็ตาม ล้วนเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั่งสิ้น ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ในประเด็นที่ว่า “มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” อยู่ในระดับมาก และมีค่าแปลผลมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความสำคัญกับการเมืองระดับท้องถิ่น และทำหน้าที่ในฐานะเป็นประชาชนในท้องถิ่นในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้ แต่ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่า ต้องทำหน้าที่ในฐานะข้าราชการตำรวจ มีระเบียบ วินัย ที่จะต้องปฏิบัติ อาจทำให้ถูกมองว่าไม่มีความเป็นกลางทางการเมือง ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในประเด็นที่ว่า “ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้” อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าแปลผลน้อยกว่าข้ออื่นๆ

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก **ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมทางการเมืองในการพัฒนาการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เช่น การทำความสะอาดวัด สถานที่ราชการต่างๆ มีส่วนร่วมในการแสดงประชามติที่ภาครัฐจัดขึ้น เพื่อเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่านต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมในการชักชวน กระตุ้น สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมประชุม แก้ไขปัญหาในชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ**ชลัช จงสืบพันธ์** ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง “ลักษณะการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆตามความสมัครใจของสมาชิกในระบบการเมืองซึ่งมีจุดหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติรวมทั้งการกระทำต่างๆเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน” ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **ร.ต.ท.สมศักดิ์ แสงโสพิศ** ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองและให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน และทำหน้าที่ในฐานะเป็นประชาชนในท้องถิ่นร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เป็นอย่างดีสอดคล้องกับแนวคิดของ**ไพรัตน์ เดชะรินทร์** (2525, หน้า172)ได้ให้ความหมายของ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึงการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือการเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมทางสังคมการเมืองและการปกครอง จะโดยทางตรงหรือ

ทางอ้อม คือ สนับสนุนให้ผู้อื่นเข้าร่วม ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ในประเด็นที่ว่า “มีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เช่น การทำความสะอาดวัด สถานที่ราชการต่างๆ เป็นต้น”อยู่ในระดับมาก และมีค่าแปลผลมากกว่าข้ออื่นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน จึงทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก แต่ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า ข้อจำกัดของข้าราชการตำรวจ ต้องปฏิบัติ วินัย ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทางการเมืองในบางประการอาจกระทำมิได้เพราะขัดต่อระเบียบ และวินัยของข้าราชการตำรวจ ดังนั้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง ในประเด็นที่ว่า “มีส่วนร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยการเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ประชาชน” อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าแปลผลน้อยกว่าข้ออื่นๆ

5.2.3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบมีการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศ ระดับการศึกษา และอายุต่างกัน

1) ระดับชั้นยศ พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis) **ผลปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการเมือง ไม่ว่าการเลือกตั้ง และกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นต่างๆ ประกอบกับกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร เป็นข้าราชการ พ่อค้า หรือประชาชนทุกคนเสมอภาคกัน ไม่ว่าจะเป็นการลงสมัครรับเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น การออกไปใช้สิทธิใช้เสียงในการลงคะแนน การรวมกลุ่มทำประชาคมหรือต่อต้านนักการเมือง ดังนั้นจึงทำให้ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีชั้นยศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ**ร.ต.ท.สมศักดิ์ แสงโสพิศ** ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ที่มีระดับชั้นยศ ต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

2) ระดับการศึกษา พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ **ผลปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่ชุมชนและหน่วยงานภาครัฐอื่นจัดขึ้นอยู่เป็นประจำ ดังนั้นจึงทำให้ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ**ด.ต.บรรจบ แก้วหน่อ** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

3) อายุ พบว่า ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ **ผลปรากฏเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เปิดกว้างให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน ประกอบกับระบบการเมืองไทยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนในกิจกรรมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้ความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทุกคน ในการทำหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นจึงทำให้ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ**พ.ต.ท.ประดิษฐ์ เลิศจันทร์** ได้ศึกษา “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานตำรวจภูธรภาค 5 ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบ (Fact Findings) ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผลการวิจัย พบว่า การส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย ควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตน และหากต้องการเป็นองค์การที่ทำงานเพื่อประชาชนโดยแท้จริงแล้ว ควรนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของข้าราชการตำรวจให้มากขึ้นจนถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจ

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน เป็นที่พึ่งของประชาชน เป็นผู้ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เป็นผู้ให้คำแนะนำประชาชนในเรื่องการควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานและบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บริหารจัดการองค์กรมีความโปรงใส และการบริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ไม่ว่าเป็นการรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาลจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ต เป็นต้น พร้อมพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อ 1 ที่ว่า “รับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ” ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ไม่ว่าเป็นการรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ พร้อมพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ที่ว่า “แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน” ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรการปรับปรุงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้าน โดยให้ข้อมูลที่เป็นจริงกับประชาชน และประพฤติไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง พร้อมพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

3. ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าเป็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน พร้อมพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 1 ที่ว่า “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา” ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิก

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “ได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง”ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรการปรับปรุงเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งควรมีความเอาใจใส่ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

4. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่ว่าเป็นการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะ เป็นต้น พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ” ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ไม่ว่าเป็นการส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้” ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรการปรับปรุงเกี่ยวกับการทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้ เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และงบประมาณก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ไม่ว่าเป็นการมีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เช่น การทำความสะอาดวัด สถานที่ราชการต่างๆมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น เป็นต้น พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น”ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรรักษาระดับมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการมีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน พร้อมทั้งหน่วยงานควรพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน”ดังนั้น ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัยควรการปรับปรุงเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน พร้อมทั้งหน่วยงานควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองของข้าราชการตำรวจ จนถึงระดับมากที่สุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญที่ควรวิจัยต่อไปคือ

1) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมืองของข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก และนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพิ่มมากยิ่งขึ้น

2) ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนคำถามทั้ง 20 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ มีการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน” ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง สภาพ ปัญหา สาเหตุที่ทำให้ข้าราชการตำรวจ ไม่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของประชาคมหมู่บ้าน/ตำบลหรือของกลุ่ม องค์กรต่างๆเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ จันทร์แดง. ร.ต.ท., (2551). *"การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี"*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

จรูญ สุภาพ. (2535). *รัฐศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชลลดา แสงมณี. (2552). *"การมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัญญาชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้"*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชลัช จงสืบพันธ์. (2546). *การบริหารท้องถิ่น*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เชาวณะ ไตรมาส. (2544). *การสร้างสถาบันทางการเมืองกับธรรมาภิบาลของพรรคการเมืองเพื่อความยั่งยืนของประชาธิปไตย*.กรุงเทพมหานคร : พี.เพสร.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. (2539). *จิตวิทยาการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ออเรียนแทลสกอล่า.

ติน ปรัชญพฤทธิ์.(2545). *รัฐประศาสนศาสตร์เปรียบเทียบ : เครื่องมือในการพัฒนาประเทศ*.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวิล วดีบุรีกุล. (2543). *แนวคิดการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร : กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ทิพาพร พิมพิสุทธิ์. (2546). *พัฒนาการทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2542). *การมีส่วนร่วมกับการสังคมเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร : มิ่งมิตร

ธงชัย ณ นคร. (2556). *ข้าราชการไทยในทัศนะใหม่*.กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว. (2539). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมศูนย์เยาวชนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์เยาวชนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นรนิติ เศรษฐบุตร. (2538). *กระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภาไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิคม อินทรอักษร. (2551). *"การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 8 อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี"*. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บรรจบ แก้วหน่อ. (2554). ด.ต., *"การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่"*. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บวร ประพฤติดี. (2558). *โลกาภิวัตน์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยสาสน์.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2533). *รวมบทความการวิจัยและการประเมินผล*.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประทีป ตันประเสริฐ.พล.ต.อ., (2553). *นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร : *สำนักงานตำรวจแห่งชาติ*.

ประสิทธิ์ พรรนพิสุทธิ์. (2542). *การปรับมุมมองของข้าราชการไทยในทัศนะใหม่*. กรุงเทพมหานคร :*เทศาภิบาล*.

ปราโมทย์ จันทร์รุ่งเรือง. ด.ต., (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พ.ต.ท.ประดิษฐ์ เลิศจันทร์. (2552). "*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานตำรวจภูธรภาค 5 ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*". สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว กับ อุดม พิริยสิงห์. (2527). *พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชกสภาผู้แทนราษฎรเขต 3 จังหวัดขอนแก่น*.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจ้าพระยาการพิมพ์.

พศิน เนื่องชมพู. (2547). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป (กฎหมายที่ประชาชนควรรู้) : คู่มือสอบ*. กรุงเทพมหานคร : นิติบรรณการ.

พัฒน์พงศ์ เลขาโฆษ. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดจันทบุรี*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พิพัฒน์ มนัสเสวี. (2552). "*การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองตองพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่*". การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2525). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุทธ ไกยวรรณ์ และกุสุมา ผลาพรม. (2553). *หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณรี กมลวิทย์ศิริกุล. (2550). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

วัชรา ไชยสาร. (2544). *การเมืองภาคประชาชนพัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและพหุการเมือง*. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก. วี.เจ.พริ้นติ้ง.

วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี. พล.ต.อ., (2547). "การตำรวจกับนโยบายความมั่นคงภายในประเทศ" *ในเอกสารประกอบการอบรมของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ชุดที่ 6*. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

วิระดา สมสวัสดิ์.(2542). *ผู้หญิงกับกฎหมาย.*เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริพร ลือวิภาสกุล.ร.ต.อ.หญิง,(2547). *"การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม".* วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย. (2557). *ข้อมูลงานกำลังพลสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2558 วันที่ 1 ตุลาคม 2557.* มหาสารคาม : สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย. (อัดสำเนา).

สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การเมืองในระบอบประชาธิปไตย.* กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า.

สถิต นิยมญาติ. (2534). *สังคมวิยาการเมือง.* กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

สมชาย ศรีโยธา. ด.ต., (2551). *"การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี".*การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2548). นโยบายสาธารณะ : *แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.* กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมศักดิ์ แสงโสพิศ. ร.ต.ท., (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง.* สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สิทธิพันธุ์ พุทธหนุ. (2541). *ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม 3.* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุโกสน ทองแกมแก้ว. (2551). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลควนลัง ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.* สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุจินต์ ธรรมชาติ.(2549). *การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด.* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

โสภา ชูพิกุลชัย.(2546). *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์.* หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อัครพงษ์ มณีภาค. (2534). *"การศึกษาบทบาททางการเมืองขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงปี 2530-2534"*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. (2546). *คาบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2.* ภาคการศึกษาที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา. (2551). *คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย เล่ม 2.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย.

Ervin, William. (1976). *Participation management : Concept Theory and Implementation.* Atlanta : Georgia State University.

Easton, D. and J. Dennis. (1969). *Children in the Political System*. New York, McGraw–Hill Book Co.

Huntington, S. P. and Nelson. (1975). *"Political Development". In Fred, G. and W.N. Polsby (EDS.)* Handbook Political Science : Non Government Politic. R. Massachusette: Addison Wesley.

Linblom. (1968). *The Sociology of Small Groups*. New York : The Free Press.

Milbrath, and Goel. (1975). *Politics Participation : How and Why People Get Involved in Politics.* University Press of American.

Nie, N. H. and S. Verba. (1975). *Political Paticipation. In Fred G. and W. N. Polsby (EDS.) Handbook Political Science : Non Government Politic***.** Massachusette : Addison Wesley.

Volin. (1978). *Contemporary Political Ideologies*. Homewood; Lllinois: The Dorscy Press.

Weiner,M. (1971). *Crisis on Sequences in Political Development*. Princeton: Princeton University Pree.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

(1) รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์

เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านโครงสร้างเนื้อหา

วุฒิการศึกษา กศ.บ., ร.ม. (การปกครอง)

ตำแหน่ง ผู้อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(2) ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์

เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผลประเมินผล

วุฒิการศึกษา ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

(3) พันตำรวจเอกวิโรจน์ สีน้ำเงิน

เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ตำแหน่ง หัวหน้างานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร **รองศาสตราจารย์ อุดม พิริยสิงห์**

ด้วย ร้อยตำรวจโท ชิษพงษ์ ภูลับ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร **ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์**

ด้วย ร้อยตำรวจโท ชิษพงษ์ ภูลับ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๐๖๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

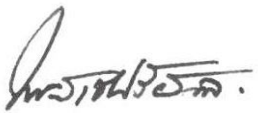
เจริญพร **พันตำรวจเอกวิโรจน์ สีน้ำเงิน**

ด้วย ร้อยตำรวจโท ชิษพงษ์ ภูลับ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๓๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร **ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย**

ด้วย ร้อยตำรวจโท ชิษพงษ์ ภูลับ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร.๐-๓๒๕๑-๘๓๖๔,๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖
โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

****

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจ ภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

3. ขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อมูลตามความจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะไม่มีผลใด ๆต่อตัวท่านหากแต่เพื่อประโยชน์ต่อผลการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

ขอขอบคุณในการร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ร้อยตำรวจโท ชิษพงศ์ ภูลับ
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] ที่กำหนดให้ที่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับท่าน

1. ระดับชั้นยศ

[ ] ชั้นประทวน

[ ] ชั้นสัญญาบัตร

2. ระดับการศึกษา

[ ] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[ ] ปริญญาตรี

[ ] สูงกว่าปริญญาตรี

3. อายุ

[ ] ไม่เกิน 40 ปี

[ ] 41-50 ปี

[ ] เกิน 50 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียวให้ครบทุกข้อ โดยกำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก
3 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1 คะแนน หมายถึง ผู้ตอบมีการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง					
1	ท่านรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับใด					
3	ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาลจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด					
4	ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากการประชุมสภาจากการดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุ มากน้อยเพียงใด					
5	ท่านติดตามการหาเสียงและรับฟังการหาเสียงของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากน้อยเพียงใดมากน้อยเพียงใด					

ข้อ	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	2) ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง					
1	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามากน้อยเพียงใด					
3	กรณีมีเหตุที่จะไม่สามารถไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ไปให้แจ้งเหตุตามวันและเวลาที่กำหนดมากน้อยเพียงใด					
4	ท่านร่วมติดตามผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากน้อยเพียงใด					
5	ท่านได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง					
	3) ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมือง					
1	ท่านได้เข้ารับฟังปราศรัยหาเสียง การแกลงนโยบายของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ภาครัฐจัดจัดให้ผู้สมัครขึ้น มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านชักชวนชาวบ้านและเพื่อนร่วมงาน ไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแถลงนโยบายของพรรคการเมืองที่มีการปราศรัยในที่สาธารณะมากน้อยเพียงใด					
3	ท่านเข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะมากน้อยเพียงใดมาก					
4	ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากน้อยเพียงใด					

ข้อ	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้					
	4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการชักชวน กระตุ้น สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมประชุม แก้ไขปัญหาในชุมชน					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงประชามติที่ภาครัฐจัดขึ้นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
3	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น					
4	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น					
5	ท่านมีส่วนร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยการเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ประชาชน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ขอความกรุณาได้เขียนข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่านในที่กำหนดไว้ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง

.....

.....

.....

2) ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง

.....

.....

.....

3) ด้านเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

.....

.....

.....

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

R E L I A B I L I T Y A N A L Y S I S - S C A L E (A L P H A)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ข้อ 1	60.2000	142.2345	.4781	.89175
ข้อ 2	60.3667	134.7920	.8712	.89116
ข้อ 3	60.2333	136.8747	.8278	.89125
ข้อ 4	60.5333	137.3609	.6175	.89158
ข้อ 5	60.3000	136.7690	.7743	.89131
ข้อ 6	60.6667	134.7126	.8242	.89222
ข้อ 7	60.5333	135.3609	.7682	.89311
ข้อ 8	60.4333	141.5644	.4910	8.9175
ข้อ 9	60.4333	135.9092	.6542	.89153
ข้อ 10	60.3667	139.4126	.8120	8.9132
ข้อ 11	59.9000	140.7828	.6349	.89152
ข้อ 12	60.3333	135.6782	.8732	.89117
ข้อ 13	60.2667	137.0299	.7286	.89138
ข้อ 14	60.4000	138.8690	.7337	.89238
ข้อ 15	60.2000	135.2690	.7961	.89127
ข้อ 16	60.4667	131.7057	.8718	.89513
ข้อ 17	60.5333	132.5333	.7799	.89230
ข้อ 18	60.7000	134.2172	.6610	.89355
ข้อ 19	60.4333	141.5644	.4910	.89175
ข้อ 20	60.4333	135.9092	.6542	.89153

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 20

Alpha = .89142

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) และช่วยพิจารณาให้ครบทุกข้อด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	**1) ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง** ท่านรับฟังและติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
2	ท่านแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลอื่นรวมถึงการพูดจาถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับเพื่อนบ้านอยู่ในระดับใด	+1	+1	+1	1
3	ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองและการบริหารงานของรัฐบาลจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ วารสาร และอินเตอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
4	ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากการประชุมสภาจากการดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุ มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
5	ท่านติดตามการหาเสียงและรับฟังการหาเสียงของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
	2) ด้านการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง				
6.	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
7.	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
8.	กรณีมีเหตุที่จะไม่สามารถไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ไปให้แจ้งเหตุตามวันและเวลาที่กำหนดมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
9.	ท่านร่วมติดตามผลการนับคะแนนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
10.	ท่านได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง	+1	+1	+1	1
	3) ด้านร่วมกิจกรรมทางการเมือง				
11	ท่านได้เข้ารับฟังปราศรัยหาเสียง การแกลงนโยบายของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ภาครัฐจัดจัดให้ผู้สมัครขึ้น มากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
12	ท่านชักชวนชาวบ้านและเพื่อนร่วมงาน ไปฟังการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแถลงนโยบายของพรรคการเมืองที่มีการปราศรัยในที่สาธารณะมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
13	ท่านเข้าร่วมลงประชามติแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในการเปิดเวทีสาธารณะมากน้อยเพียงใดมาก	+1	+1	+1	1
14	ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง/เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติมากน้อยเพียงใด	+1	+1	+1	1
15	ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นทักท้วงกรณีที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำไว้	+1	+1	+1	1
	4) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเมือง				
16	ท่านมีส่วนร่วมในการชักชวน กระตุ้น สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมประชุม แก้ไขปัญหาในชุมชน	+1	+1	+1	1
17	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงประชามติที่ภาครัฐจัดขึ้นเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1

ข้อ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
18	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานภาครัฐอื่น และองค์กรอิสระจัดขึ้น	+1	+1	+1	1
19	ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการเมืองกับผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
20	ท่านมีส่วนร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ให้คำแนะนำเรื่องประชาธิปไตยการเลือกตั้งตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ประชาชน	+1	+1	+1	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ- นามสกุล : ร้อยตำรวจโท ชิษพงศ์ ภูลับ

วัน เดือน ปี เกิด : 18 มกราคม 2518

ภูมิลำเนาเดิม : จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ปัจจุบัน : 25/32 หมู่ที่ 2 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การศึกษา

ระดับประถมศึกษา : โรงเรียนบ้านป่าตอง ตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดพลับพลา ตำบลพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ระดับอุดมศึกษา : รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต (รป.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สถานที่ทำงาน : สถานีตำรวจภูธรโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม